

Rapport
Toegankelijkheidsscreenings culturele infrastructuur in beheer van de Vlaamse Overheid

Enter vzw, Vlaams Expertisecentrum Toegankelijkheid
Belgiëplein 1
3510 HASSELT
011/26 50 30
info@entervzw.be

Inhoud

Enter vzw, Vlaams Expertisecentrum Toegankelijkheid	1
Inhoud	2
Lijst tabellen	5
Lijst grafieken	6
Lijst foto's	7
1. Inleiding	9
2. Integrale toegankelijkheid	10
3. Projectaanpak: toegankelijkheidsscreenings van de culturele infrastructuur in eigendom van de Vlaamse overheid	11
3.1 Aanpak Toegankelijk Vlaanderen	11
3.2 Enkele basisrichtlijnen	14
3.3 Concrete taken in functie van de screening	15
3.4 Concrete taken in functie van de herscreening	15
3.5 Coördinatie van screeningsopdrachten	16
4. Resultaten	17
4.1 Resultaten per individuele locatie	17
4.2 Globale resultaten	18
4.2.1 Parkeergelegenheid	24
a) Mate van toegankelijkheid	24
b) Knelpunten	26
c) Actiepunten	26
4.2.2 Toegangspaden	28
a) Mate van toegankelijkheid	28
b) Knelpunten	28
c) Actiepunten	28
4.2.3 Inkom	30
a) Mate van toegankelijkheid	30
b) Knelpunten	30
c) Actiepunten	30
4.2.4 Loket	31

a)	Mate van toegankelijkheid	32
b)	Knelpunten	32
c)	Actiepunten	32
4.2.5	Horizontale circulatie	34
a)	Mate van toegankelijkheid	34
b)	Knelpunten	34
c)	Actiepunten	34
4.2.6	Verticale circulatie	36
a)	Mate van toegankelijkheid	36
b)	Knelpunten	36
c)	Actiepunten	36
4.2.7	Toiletten	38
a)	Mate van toegankelijkheid	38
b)	Knelpunten	38
c)	Actiepunten	38
4.2.8	Toeschouwersruimte	40
a)	Mate van toegankelijkheid	40
b)	Knelpunten	40
c)	Actiepunten	40
4.2.9	Expositieruimte	42
a)	Mate van toegankelijkheid	42
b)	Knelpunten	42
c)	Actiepunten	42
4.2.10	Vergaderruimte	44
a)	Mate van toegankelijkheid	44
b)	Knelpunten	44
c)	Actiepunten	44
4.2.11	Eet- en drinkgelegenheid	46
a)	Mate van toegankelijkheid	46
b)	Knelpunten	46
c)	Actiepunten	46
4.2.12	Multifunctionele ruimte	48

a) Mate van toegankelijkheid	48
b) Knelpunten.....	48
c) Actiepunten	48
4.2.13 Bewegwijzering en signalisatie.....	50
4.3 Actieplannen	52
4.4 Resultaten op basis van de aanwezige voorzieningen	55
5. Conclusie	57
6. Beleidsaanbevelingen.....	59
<i>Bouwstenen voor een actieplan toegankelijkheid voor de culturele infrastructuur in beheer van de Vlaamse overheid.....</i>	
I. Definiëren.....	59
II. Label	59
III. Ondersteunen	60
Bestaande toegankelijke gebouwen.....	60
Nieuwe gebouwen en verbouwingen.....	61
Aanbod, dienstverlening en informatie.....	61
IV. Meten en Evalueren	63
7. Bijlagen	64
Bijlage 1. Contactgegevens Enter en betrokken adviesbureaus.....	64
Bijlage 2. Overzicht data (her)screenings en besprekingen.....	65
Bijlage 3. Overzicht van voorzieningen per locatie.....	66

Lijst tabellen

Tabel 1: Overzicht gescreende accommodaties	16
Tabel 2: Overzichtstabel scores op gebouwniveau per locatie.....	19
Tabel 3: Resultaten voorzieningen	56

Lijst grafieken

Grafiek 1: Overzicht scores +, +/-, - op gebouwniveau per locatie.....	21
Grafiek 2: Verdeling scores +, +/-, - op basis van gebouwniveau	21
Grafiek 3: Overzicht scores op basis van aantal aanwezige ruimtes 9 locaties	22
Grafiek 4: Bouwjaar of jaar volledige verbouwing 9 locaties.....	23
Grafiek 5: Verdeling scores +, +/-, - op basis van bouwjaar of jaar volledige verbouwing 9 locaties.....	23
Grafiek 6: Parkeergelegenheid, verdeling scores 7 locaties	25
Grafiek 7: Aangepaste parkeerplaats in eigendom, verdeling scores 3 locaties.....	25
Grafiek 8: Aangepaste parkeerplaats op publiek domein, verdeling scores 4 locaties.....	25
Grafiek 9: Toegangspaden, verdeling scores 9 locaties	29
Grafiek 10: Inkom, verdeling scores 9 locaties	31
Grafiek 11: Loket, verdeling scores 8 locaties.....	33
Grafiek 12: Horizontale circulatie, verdeling scores 9 locaties.....	35
Grafiek 13: Verticale circulatie, verdeling scores 9 locaties	37
Grafiek 14: Toiletten, verdeling scores 9 locaties	39
Grafiek 15: Toeschouwersruimte, verdeling scores 5 locaties	41
Grafiek 16: Expositieruimte, verdeling scores 3 locaties	43
Grafiek 17: Vergaderruimte, verdeling scores 3 locaties	45
Grafiek 18: Eet- en drinkgelegenheid, verdeling scores 6 locaties	47
Grafiek 19: Multifunctionele ruimte, verdeling scores 5 locaties	49
Grafiek 20: Veel voorkomende eenvoudige ingrepen actieplan	53
Grafiek 21: Veel voorkomende ingrepen i.f.v. inrichting actieplan.....	54
Grafiek 22: Veel voorkomende structurele ingrepen actieplan	54
Grafiek 23: Resultaten voorzieningen voor personen met een auditieve beperking	56
Grafiek 24: Resultaten voorzieningen voor personen met een visuele beperking	56
Grafiek 25: Resultaten voorzieningen voor personen met ademhalingsproblemen of allergieën.....	56

Lijst foto's

Foto 1: Voorbeeld van parkeergelegenheid met + score.....	27
Foto 2: Voorbeeld van parkeergelegenheid met - score	27
Foto 3: Voorbeeld toegangspad met + score	29
Foto 4: Voorbeeld toegangspad met +/- score.....	29
Foto 5: Voorbeeld toegangspad met - score	29
Foto 6: Voorbeeld inkom met + score.....	31
Foto 7: Voorbeeld inkom +/- score	31
Foto 8: Voorbeeld inkom - score	31
Foto 9: Voorbeeld loket met +/- score.....	33
Foto 10: Voorbeeld loket met - score	33
Foto 11: Voorbeeld horizontale circulatie met + score	35
Foto 12: Voorbeeld horizontale circulatie met +/- score.....	35
Foto 13: Voorbeeld horizontale circulatie met - score	35
Foto 14: Voorbeeld verticale circulatie met + score.....	37
Foto 15: Voorbeeld verticale circulatie met +/- score	37
Foto 16: Voorbeeld verticale circulatie met - score	37
Foto 17: Voorbeeld aangepast toilet met +/- score	39
Foto 18: Voorbeeld aangepast toilet met - score.....	39
Foto 19: Voorbeeld van toeschouwersruimte met + score	41
Foto 20: Voorbeeld van toeschouwersruimte met - score	41
Foto 21: Voorbeeld van expositieruimte met + score	43
Foto 22: Voorbeeld van vergaderruimte met + score	45
Foto 23: Voorbeeld van met + score	47
Foto 24: Voorbeeld met +/- score.....	47
Foto 25: Voorbeeld van met - score.....	47
Foto 26: Voorbeeld van multifunctionele ruimte met + score	49
Foto 27: Voorbeeld van multifunctionele ruimte met +/- score.....	49
Foto 28: Voorbeelden bewegwijzering en signalisatie (informatief).....	51

1. Inleiding

De cultuuroverheid streeft naar integrale toegankelijkheid van culturele infrastructuur. De Vlaamse overheid, Departement Cultuur, Jeugd, Sport en Media heeft in dit opzicht eind 2011 beslist om een deel van haar culturele infrastructuur te laten screenen op fysieke toegankelijkheid. Enerzijds om eindgebruikers en de Vlaamse cultuuroverheid zelf inzicht te geven in de mate waarin de infrastructuur toegankelijk is. Anderzijds om aanbevelingen te genereren die nodig zijn voor verbetering, zowel individueel voor de onderzochte gebouwen als naar het Vlaamse cultuurbeleid toe. Via een gunningsopdracht werd aan Enter vzw, Vlaams Expertisecentrum Toegankelijkheid, een opdracht verleend om in te staan voor de coördinatie van 9 toegankelijkheidsscreenings van culturele infrastructuur in eigendom van de Vlaamse overheid op basis van Toegankelijk Vlaanderen 'nieuwe stijl' en het distilleren van de nodige beleidsaanbevelingen.

Concreet gaat het over 5 screenings (Kaatheater, deSingel, Kasteel van Gaasbeek, Luisterpuntbibliotheek, Felix de Boeck Museum) en 4 herscreenings (Ancienne Belgique, Beursschouwburg, Zinnema, Rosas).

Voor de concrete uitwerking van toegankelijkheidsonderzoeken schakelt Enter de door Gelijke Kansen Vlaanderen erkende adviesbureaus in naar gelang regio en beschikbaarheid. In de loop van 2012 gingen Enter en de betrokken adviesbureaus aan de slag om de verschillende locaties te (her)screenen. In dit rapport vindt u de methodiek en de resultaten terug van de onderzoeken. Er werd hierbij rekening gehouden met de complexiteit van de gebouwen. Dit rapport geeft volgens de delen van toegankelijkheidsketen de verschillende knelpunten en nodige acties weer om de (integrale) toegankelijkheid te verbeteren. De resultaten vormden de basis voor het formuleren van beleidsaanbevelingen.

2. Integrale toegankelijkheid

‘Integrale toegankelijkheid is de kwaliteit van een publieke ruimte, gebouw, omgeving, diensten ... die het mogelijk maakt dat iedereen deze op een gelijkwaardige en onafhankelijke manier kan bereiken, betreden, gebruiken en begrijpen.’ Enter, Vlaams Expertisecentrum Toegankelijkheid

Cultuur beleven moet voor iedereen een inspirerende en grensverleggende ervaring zijn. Spreken over toegankelijkheid in culturele infrastructuur omvat veel meer dan het toegankelijk maken van een gebouw voor rolstoelgebruikers of andere mensen met een zichtbare beperking. Uiteraard zijn het essentiële elementen om integrale toegankelijkheid te bereiken, echter als ruim begrip en thema omvat toegankelijkheid veel meer dan dat. Het gaat over het toegankelijk maken van het gebouw en zijn omgeving, maar ook van het aanbod, de dienstverlening en communicatie. Het omvat naast fysieke aspecten ook psychosociale, informatieve en communicatieve aspecten. De verwevenheid en het aanvullende karakter van elk van die deelaspecten zorgen ervoor dat gebruikers mogelijkheden krijgen om te functioneren binnen onze fysieke bebouwde omgeving.

‘Toegankelijkheid’ is de basiskwaliteit van een ruimte, een omgeving, informatie, communicatie, een voorziening, dienstverlening ... waarvan bereikbaar, betreedbaar (gebouwde ruimte)/ begrijpbaar (aanbod, object, informatie, communicatie) en bruikbaar basiskenmerken zijn. Vroeger werd toegankelijkheid eerder medisch benaderd, waarbij de oorzaak van ontoegankelijkheid was terug te brengen tot het individu dat door een medisch probleem, beperkingen kreeg bij het functioneren in de omgeving, die daardoor ontoegankelijk werd voor de persoon. Vervolgens dienden speciale, extra maatregelen genomen, eerder uit goodwill, om ook deze mensen toegang te geven tot onze leefomgeving. Vandaag staan we een meer dynamische en sociale benadering voor. Handicap is geen persoonlijk gegeven maar het resultaat van een disfunctie in de interactie van de mens en zijn omgeving. Iedereen kan zich in een *situatie* bevinden waarin hij niet optimaal kan functioneren. Als een toeschouwer een voorstelling niet kan volgen, kan dit meerdere oorzaken hebben: de slechte akoestiek van de zaal, doordat zijn burens praten, de belichting, hij de taal niet verstaat, hij gehoorproblemen heeft of moeilijk ziet, iemand met een grote gestalte hem het zicht verhindert ...

De kloof tussen mens en omgeving is hierbij de handicap, die kan gedicht worden door in te grijpen op de omgeving en/of de mens te ondersteunen met hulpmiddelen of service. Als bij het vormgeven van de infrastructuur, het aanbod, een brochure ... van bij de start van het ontwerpproces gemikt wordt op een gelijkwaardig, veilig en comfortabel gebruik door een brede waaier van gebruikers in verschillende omstandigheden spreken we van Universal Design of ontwerpen voor iedereen. Good design enables, bad design disables ...

Bewust aandacht hebben voor een betere gebruikskwaliteit raakt iedereen van kind tot oudere, van bezoeker, artiest tot personeelslid. Voor mensen met een beperking kan ontoegankelijkheid de oorzaak zijn van uitsluiting en ongelijke kansen. Toegankelijkheid is geen daad meer van goodwill maar is uitgegroeid tot een recht dat afgedwongen kan worden. Striktere regelgeving en richtlijnen, de vergrijzing van de bevolking, de emancipatie van de gebruikers, zijn belangrijke maatschappelijke trends waardoor toegankelijkheid snel aan belang wint. Toegankelijkheid hoeft niet altijd veel te kosten, doordachte keuzes maken en aandacht voor details maken al een groot verschil. Achteraf aanpassen kost meer en draagt niet bij tot geïntegreerde oplossingen. Daarom: investeren in toegankelijkheid is investeren in de toekomst.

3. Projectaanpak: toegankelijkheidsscreenings van de culturele infrastructuur in eigendom van de Vlaamse overheid

In opdracht van de Vlaamse overheid, Departement Cultuur, Jeugd, Sport en Media, werd dit onderzoeksproject uitgevoerd. Verschillende adviesbureaus stonden in voor 9 (her)screenings van culturele infrastructuur in eigendom van de Vlaamse overheid aan de hand van de nieuwe methodiek van ‘**Toegankelijk Vlaanderen**’. Enter coördineerde de toegankelijkheidsonderzoeken en analyseerde de resultaten met als output de opmaak van beleidsaanbevelingen.

3.1 Aanpak Toegankelijk Vlaanderen

De databank Toegankelijk Vlaanderen en bijhorende website werd ontwikkeld in 2002 door de vzw Toegankelijkheidsbureau. In 2005 werd onder impuls van Gelijke Kansen Vlaanderen de databank uitgebreid naar heel Vlaanderen en sindsdien verlenen alle Vlaamse provincies hun medewerking aan de invulling hiervan. De grote meerwaarde hiervan is dat over heel Vlaanderen een uniforme methodiek en normen gehanteerd worden om de toegankelijkheid in kaart te brengen. Sedert 2007 wordt de databank beheerd door Enter. Op basis van de opgebouwde ervaring is er een **nieuwe methodiek** ontwikkeld die naast de informatie voor de gebruikers, ook uitdrukkelijk mikt op het oplossingsgericht begeleiden van eigenaars/beheerders naar betere toegankelijkheid. De criteria om toegankelijkheid te beoordelen blijven dezelfde maar de methodiek van opmeten en de output verschillen. Hiervoor werd er door Gelijke Kansen in Vlaanderen en Enter een nieuwe databank ontwikkeld. Deze databank is ook een belangrijk Vlaams beleidsinstrument. Het inzetten van Toegankelijk Vlaanderen wordt ook in het OCM-doelstellingskader 2010-2014 als generieke doelstelling voor elke sector opgenomen.

De locatie wordt **ter plaatse** onderzocht door een toegankelijkheidsadviseur (architect of bouwkundig ingenieur). Het toegankelijkheidsonderzoek brengt de toegankelijkheid van het gebouw in kaart op basis van betrouwbare informatie. De gegevens worden zo objectief mogelijk weergegeven worden per gebouw onderdeel, zowel naar eigenaars/beheerders, als naar gebruikers en beleidsmakers toe.

De toegankelijkheidsadviseur houdt rekening met de **keten van toegankelijkheid**. Het is namelijk van belang dat het totale parcours dat een bezoeker naar en in een gebouw kan afleggen voldoende toegankelijk is en dat de toegankelijkheidsketen nergens onderbroken wordt. Belangrijke begrippen hierbij zijn de bereikbaarheid, betreedbaarheid, bruikbaarheid en begrijpbaarheid van de accommodatie en de verschillende onderdelen. Om te bepalen welke items binnen een onderdeel van een bepaald gebouw type bekeken worden gaan we uit van het ‘**vetoprincipe**’. Hierbij vertrekken we van de vraag: 'Wat is voor personen met een beperking een reden om een gebouw niet zelfstandig te kunnen bezoeken?'. Let op, er wordt geen totaalscore gegeven voor het hele gebouw maar wel per onderdeel of een combinatie van onderdelen in het gebouw (parkeergelegenheid, toegangspaden, inkom, verticale circulatie, lift, vergaderzaal, aangepast toilet ...).

De mate van toegankelijkheid wordt weergegeven in **drie niveaus**:

- niet toegankelijk
- +/- gedeeltelijk toegankelijk of toegankelijk met hulp

+ zelfstandig toegankelijk

Hierbij wordt rekening gehouden met de noden van **alle doelgroepen** zoals personen met een motorische, visuele, auditieve beperking en personen met allergie en ademhalingsproblemen.

De toegankelijkheidsresultaten worden ook weergegeven in een **schema** waarbij via kleuren groen (+), oranje (+/-) en rood (-) de toegankelijkheid van de verschillende onderdelen van het gebouw in kaart gebracht worden. Op deze wijze krijgt men in één oogopslag een totaaloverzicht van het gebouw. Dit is voor de eigenaar maar ook voor de gebruiker een interessant hulpmiddel.

Elke screening resulteert in een **rapport** voor de **eigenaar** of gebouwverantwoordelijke. Het gedetailleerd screeningsverslag toont aan waar zich in de accommodatie knelpunten voordoen, maar formuleert ook een concreet **actieplan** op drie niveaus, dit kan gaan van kleine aanpassingen in functie van afwerking en/of inrichting tot aanpassingen die eerder van structurele aard zijn en waarvoor grotere werken of eventueel verbouwingen nodig kunnen zijn.

- Ingrepren in functie van de afwerking:
Werken die vrij eenvoudig en met beperkte middelen uitgevoerd kunnen worden, meestal door eigen personeel. Deze werken verhogen in grote mate het gebruikscomfort van het gebouw maar vragen weinig kosten en organisatie. Bv. het aanbrengen van contrastmarkeringen, het verplaatsen van meubilair, het aanbrengen van een beugel ...
- Ingrepren in functie van de inrichting:
Werken die enige planning en budget vragen. Het zijn vrij eenvoudige werken, maar die toch meer organisatie vragen dan de ingrepen in functie van de afwerking. Deze werken dragen bij tot de algemene toegankelijkheid van het gebouw. Bv. het aanpassen van de draairichting van de deur, een drempel wegwerken, stoelen voorzien met een armleuning ...
- Structurele ingrepen:
Werken waarbij aanpassingen moeten gebeuren aan de structuur van het gebouw. Deze werken vereisen een structurele aanpak en eventuele verbouwingswerken. Ze dragen bij tot de integrale toegankelijkheid van het gebouw en zijn omgeving bv. toegangspaden heraanleggen, deuren verbreden, sanitair blok herinrichten, lift plaatsen ...

Het rapport wordt **toegelicht door de toegankelijkheidsadviseur** bij de gebouwverantwoordelijke. Dit heeft het grote voordeel dat tekst en uitleg kan gegeven worden over toegankelijkheid en de mogelijkheden die het gebouw biedt om verbeteringen aan te brengen. Er kan ingegaan worden op vragen die de eigenaar heeft, en ook gekeken worden naar de haalbaarheid om het gebouw integraal toegankelijk te maken. Indien echter concrete gedetailleerde oplossingen op maat gevraagd worden, kan dit gevolgd worden door een advies.

De resultaten van de toegankelijkheidsonderzoeken zullen ook raadpleegbaar worden via de **vernieuwde website** van Toegankelijk Vlaanderen. Bezoekers of organisatoren kunnen de objectief verzamelde gegevens opvragen en vooral zelf de bezoekbaarheid van het gebouw bepalen. Via uitgebreide zoekfuncties op de website zal de gebruiker kunnen inzoomen op speciale voorzieningen voor personen met een beperking, zoeken

op niveaus van toegankelijkheid, regio, categorie van gebouw enz. en een combinatie van de verschillende items. Op deze wijze kan gemakkelijker een keuze gemaakt worden in functie van toegankelijkheid en kan men vergelijken. De nieuwe databank zal vanaf december 2012 online staan op www.toegankelijkvlaanderen.be of www.toevla.be, eind maart 2013 wordt de nieuwe website echt gelanceerd.

De vernieuwde methodiek laat ook toe om fijnmazige gegevens over de toegankelijkheid op de verschillende beleidsniveaus (zowel lokaal als provinciaal en Vlaams) te verzamelen.

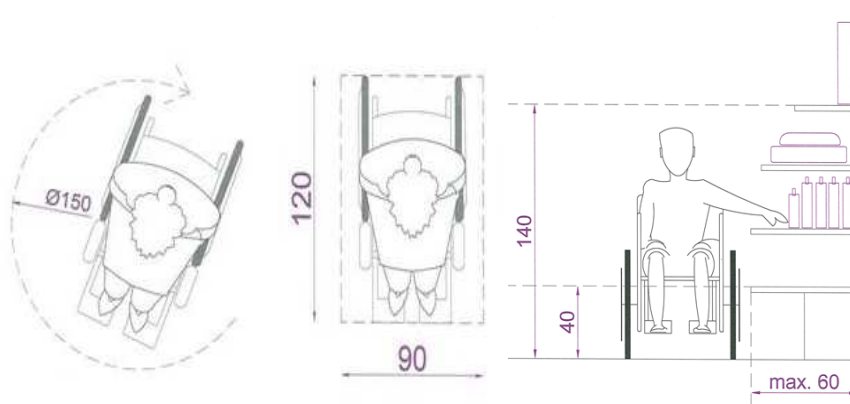
Enter heeft een samenwerking met **Cultuurnet Vlaanderen** in het kader van Hart voor Handicap van De Standaard. Hierdoor zal de toegankelijkheidsinformatie van de databank toegankelijk Vlaanderen gekoppeld worden aan de UiT databank van Cultuurnet Vlaanderen. Daarenboven is er een speciale zoekmodule ontwikkeld waar evenementen, tentoonstellingen, voorstellingen ... onmiddellijk al gefilterd worden op de toegankelijkheidsinformatie. De locaties die zowel in de databank **UiT in Vlaanderen** als in Toegankelijk Vlaanderen zitten, zullen in deze zoekmodule worden opgenomen en krijgen in de UiT databank ook een rechtstreekse link naar Toevla.

3.2 Enkele basisrichtlijnen

Tijdens het toegankelijkheidsonderzoek (screening) in functie van Toegankelijk Vlaanderen gaan we uit van een aantal algemene basisprincipes die over heel Vlaanderen worden toegepast. Zo kunnen we tot een databank komen met objectieve gegevens die over de provincies heen vergelijkbaar zijn. Deze gegevens kunnen zowel scorebepalend (opstel- en manoeuvreerruimte van de rolstoel, gebruik van elementen vanuit een rolstoel, ...) als informatief (routegeleiding, contrasten, bewegwijzering ...) zijn.

Het gebruik van een rolstoel vraagt steeds een vrije basisruimte. Voor een minimale opstelruimte van de rolstoel wordt er een breedte van 90 cm en een diepte van 120 cm vooropgesteld. Om handelingen te kunnen uitvoeren en van richting te kunnen veranderen zal een rolstoelgebruiker een manoeuvreerruimte (draaicirkel 150 cm) nodig hebben om te kunnen bewegen.

Onderstaande tekeningen illustreren enkele basisrichtlijnen:

© ENTER vzw

3.3 Concrete taken in functie van de screening

Het Kaaitheater, het Kasteel van Gaasbeek, de Blindenbibliotheek, het Felix de Boeck Museum en deSingel hebben een volledige screening op vlak van toegankelijkheid ondergaan. De screeningsopdracht omvat volgende elementen:

- Het contacteren van de eigenaars van de te screenen accommodaties voor alle praktische afspraken;
- Het beoordelen van de toegankelijkheid van de accommodatie door een toegankelijkheidsadviseur (bouwkundig ingenieur, architect of industrieel ingenieur bouwkunde). Dit op basis van een plaatsbezoek en volgens de methodiek en richtlijnen zoals deze uitgewerkt werden in het kader van de vernieuwde Toevla-databank;
- Deze opdracht beperkt zich tot de publiek toegankelijke delen van de culturele infrastructuur: inkom, eventuele parkeergelegenheid, de zalen, eet- en drinkgelegenheid, toiletten, de circulatie tussen de ruimtes en de bereikbaarheid van de accommodatie via het openbaar vervoer ...;
- Het invoegen van de noodzakelijke gegevens (de resultaten van het toegankelijkheidsonderzoek, foto- en beeldmaterialen, algemene informatie over de accommodatie en de status van het dossier) in de databank;
- De toelichting van het gegenereerde rapport aan de eigenaar door de toegankelijkheidsadviseur.

3.4 Concrete taken in functie van de herscreening

Voor 4 locaties (Ancienne Belgique, Beursschouwburg, De Nieuwe Werkhuizen (Rosas) en het Vlaams Huis voor Amateurkunsten) is er al in 2008-2009 een screening gebeurd. Voor deze locaties volstaat een laatste check-up. Concreet betekent dit volgende elementen:

- Het contacteren van de contactpersoon van de te screenen accommodatie voor alle praktische afspraken;
- Een herscreening van de toegankelijkheid van de accommodatie door een toegankelijkheidsadviseur (nagaan wijzigingen ...);
- Deze opdracht beperkt zich tot de publiek toegankelijke delen van de culturele infrastructuur: inkom, eventuele parkeergelegenheid, de zalen, eet- en drinkgelegenheid, toiletten, de circulatie tussen deze ruimtes en de bereikbaarheid van de accommodatie via het openbaar vervoer ...;
- Het invoegen van de noodzakelijke gegevens (eventuele wijzigingen aan het laatste toegankelijkheidsonderzoek, bijkomende foto- en beeldmaterialen, bijkomende of gewijzigde informatie over de accommodatie en de status van het dossier) in de databank;
- De toelichting van het gegenereerde rapport aan de eigenaar door de toegankelijkheidsadviseur.

3.5 Coördinatie van screeningsopdrachten

Enter stond in voor de coördinatie van de screeningsopdrachten. Voor de concrete uitwerking van toegankelijkheidsonderzoeken schakelt Enter de door Gelijke Kansen Vlaanderen erkende adviesbureaus in naar gelang regio en beschikbaarheid. De locaties in Brussel en Vlaams-Brabant werden gescreend door het Toegankelijkheidsbureau. In Antwerpen werd de opdracht van de screening van deSingel gegeven aan het Centrum voor Toegankelijkheid Provincie Antwerpen (CTPA). Enter ging echter in oktober 2012 over tot ingebrekestelling van CTPA voor deze opdracht. Het Adviesbureau Toegankelijke Omgeving vzw (ATO) heeft de screening overgedaan. Indien door deze wissel verantwoordelijken of andere betrokken actoren last hebben ondervonden, willen we ons hierbij verontschuldigen.

Tabel 1: Overzicht gescreende accommodaties

Infrastructuur	Gemeente	Provincie	Type screening	Adviesbureau
Ancienne Belgique	Brussel	Brussel	Herscreening	Toegankelijkheidsbureau
Beursschouwburg	Brussel	Brussel	Herscreening	Toegankelijkheidsbureau
Kaaithheater	Brussel	Brussel	Screening	Toegankelijkheidsbureau
deSingel	Antwerpen	Antwerpen	Screening	ATO
Kasteel van Gaasbeek	Lennik	Vlaams-Brabant	Screening	Toegankelijkheidsbureau
Zinnema	Brussel	Brussel	Herscreening	Toegankelijkheidsbureau
Luisterpuntbibliotheek	Brussel	Brussel	Screening	Toegankelijkheidsbureau
Rosas (De Nieuwe Werkhuizen)	Vorst	Brussel	Herscreening	Toegankelijkheidsbureau
Felix De Boeck Museum	Drogenbos	Vlaams-Brabant	Screening	Toegankelijkheidsbureau

4. Resultaten

4.1 Resultaten per individuele locatie

Er werden 9 locaties in eigendom van de Vlaamse overheid gescreend, concreet gaat het over 5 screenings (Kaaithheater, deSingel, Kasteel van Gaasbeek, Luisterpuntbibliotheek, Felix de Boeck Museum) en 4 herscreenings (Ancienne Belgique, Beursschouwurg Zinnema, Rosas).

De toegankelijkheidsadviseur is ter plaatse geweest om de toegankelijkheidsketen van de locatie te beoordelen. Elke verantwoordelijke ontving een rapport met de resultaten van de toegankelijkheid van de verschillende onderdelen van het gebouw met een concreet actieplan. Dit eindverslag en het actieplan werd daarop besproken om hem/haar door dit proces te begeleiden.

De plaatsbezoeken liepen van april tot oktober 2012. De besprekingen met de verantwoordelijke werden ingepland tussen september en november 2012. De plaatsbezoeken zijn een momentopname geweest. Wijzigingen die nadien nog werden aangebracht bij de locaties zijn niet in deze resultaten opgenomen.

De individuele rapporten worden in bijlage per CD-Rom aan dit eindrapport toegevoegd. Een overzicht van de data waarop de (her)screenings en besprekingen hebben plaatsgehad zijn in Bijlage 2 toegevoegd.

De toegankelijkheidsketen doorloopt de verschillende publiek toegankelijke functies van het gebouw: parkeergelegenheid (inclusief aangepaste parkeerplaatsen), toegangspaden, inkom, horizontale en verticale circulatie, sanitair (inclusief aangepaste toiletten), toeschouwersruimte, vergaderzaal, multifunctionele ruimte, expositieruimte, eet- en drinkgelegenheid. Daarnaast is er ook over de verschillende functies heen aandacht voor de verschillende services en voorzieningen en bewegwijzering en signalisatie.

Hierna volgt een samenvattende overzichtstabel van de resultaten van de verschillende locaties. Let op, er wordt geen algemene score gegeven van het hele gebouw. Het is van belang dat de opeenvolgende delen in het gebouw een goede score krijgen zodat de keten van toegankelijkheid niet onderbroken wordt. Deze tabel zal gelijkaardig ook op de vernieuwde website via de nodige zoekopdrachten getoond worden.

Indien er meerdere gelijkaardige ruimtes zijn wordt in deze tabel de **beste score** getoond: bijvoorbeeld bij meerdere vergaderruimten wordt in de tabel de beste score onder 'vergaderruimten' getoond. Voor gebruikers van de website is het immers interessant informatie te krijgen of er wel degelijk één goede vergaderruimte is. Meer informatie kan dan onderliggend teruggevonden worden. Bij **horizontale en verticale circulatie** zal altijd de **slechtste** score getoond worden.

4.2 Globale resultaten

We starten de globale resultaten met een aantal algemene aandachtspunten:

- ✓ Het gaat hier om een beperkte steekproef met 9 locaties, de analyse zal dus op bepaalde vlakken genuanceerd worden.
- ✓ Voor elk onderdeel zijn er informatieve en scorebepalende elementen. In deze analyse focussen we ons vooral op de scorebepalende elementen.
- ✓ Het gebouw scoort niet in zijn geheel maar per onderdeel. We hebben geen weging gegeven aan het belang van het onderdeel in functie van toegankelijkheid. De inkom bijvoorbeeld weegt niet zwaarder door dan de vergaderruimte.
- ✓ Een negatieve score kan te wijten zijn aan eenvoudige of structurele knelpunten.

De globale resultaten starten met een overzicht van alle scores op gebouwniveau per locatie. Daarna wordt er gekeken of het aantal effectief aanwezige ruimtes en of het bouwjaar interessante resultaten oplevert.

Per hoofdonderdeel¹ zoomen we vanaf 4.2.1 verder in op de mate van toegankelijkheid, waar de knelpunten zich situeren en welke acties kunnen ondernomen worden om deze te verhelpen. Inleidend wordt telkens ook het hoofdonderdeel gedefinieerd en een aantal richtlijnen aangegeven waaraan het best voldoet. Er wordt illustratief telkens voor elke score (+, +/-, -) een foto als voorbeeld gegeven. Dit heeft enkel de bedoeling om een voorbeeld te geven.

¹ Uitgezonderd bibliotheekruimte omdat slechts één locatie over deze ruimte beschikt.

Tabel 2: Overzichtstabel scores op gebouwniveau per locatie

Naam accommodatie	Gemeente	Type	Parkeergelegenheid	AP in eigendom	AP op publiek domein	Toegangspaden	Inkom	Loket	Horizontale circulatie	Verticale circulatie	Toeschouwersruimte	Bibliotheekruimte	Expositieruimte	Vergaderruimte	Multifunctionele ruimte	Eet- en drinkgelegenheid	Toiletten	Score + (*)	Score +/- (*)	Score - (*)	Score n.v.t. (*)	Aantal +/- (*)
Ancienne Belgique (AB)	Brussel	Concertgebouw - Schouwburg	-	-	-	+/-	+/-	-	+/-	+/-	+					+	-	2	4	3	4	9
Luisterpuntbibliotheek Brussel	Brussel	Archiefinstelling	+	+	-	-	-	-	-	-	-			-			-	1	0	6	6	7
Zinnema	Anderlecht	Kunstencentrum			+	+/-	-	-	+/-	-	+			-		+/-	-	2	3	4	4	9
Beursschouwburg	Brussel	Kunstencentrum	+	+	+	+/-	-	+	+	+/-	-				+/-	+	-	3	4	3	3	10
Kaaitheter	Brussel	Kunstencentrum	-	-	+	+/-	-	-	+	+/-	-				+/-	-	+/-	0	5	5	3	10
Rosas (De Nieuwe Werkhuisen)	Vorst	Kunstencentrum			+	+/-	-	-	-	-				+			-	1	2	4	6	7
De Singel	Antwerpen	Kunstencentrum	+	+	+	+	-	-	-	-	+/-	-	+	+	+	+	-	7	1	5	1	13
Felix De Boeck museum	Drogenbos	Museum	+	+	+	+/-	+/-	+	+/-	+/-			+			+/-	+/-	3	6	0	4	9
Kasteel van Gaasbeek	Lennik	Museum	-	-	-	-	+	+/-	-	-			-		+		-	1	1	7	4	9
Totaal			Score +	4	2	2	2	1	1	0	2	0	2	1	3	3	0					
			Score +/-	0	0	0	5	6	1	3	4	1	0	0	2	2	2					
			Score -	3	1	2	2	2	6	5	5	2	1	1	2	0	1	7				
			Score n.v.t.	2	6	5	0	0	1	0	0	4	8	6	6	4	3	0				

Legende:

De mate van toegankelijkheid wordt weergegeven in drie niveaus:

- niet toegankelijk (rood)

+/- gedeeltelijk toegankelijk of toegankelijk met hulp (oranje)

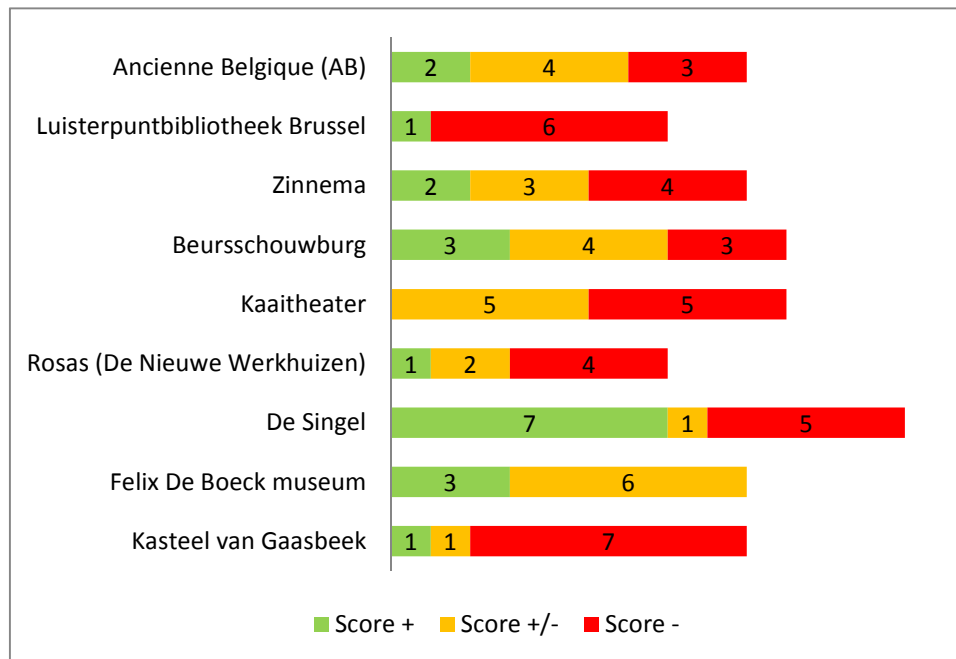
+ zelfstandig toegankelijk (groen)

(*) Parkeergelegenheid, toegangspaden, inkom, loket, horizontale circulatie, verticale circulatie, toeschouwersruimte, bibliotheekruimte, expositieruimte, vergaderruimte, multifunctionele ruimte, eet- en drinkgelegenheid en toiletten.

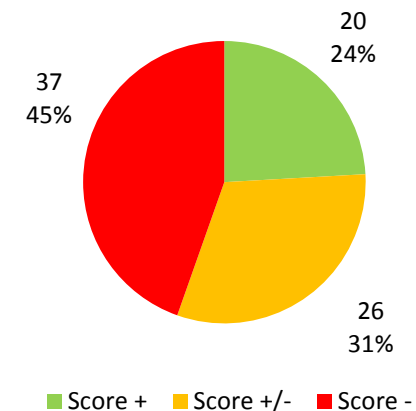
Tabel 2 toont de verschillende scores van de (eventueel best scorende) ruimtes in de verschillende locaties. Voor verticale en horizontale circulatie is dit de slechtste. Deze scores hebben dus betrekking op het gebouwniveau. Een aantal elementen die opvallen:

- ✓ Slechts één locatie is in al zijn onderdelen toegankelijk, al dan niet met hulp. Geen enkele locatie is volledig zelfstandig toegankelijk.
- ✓ Over alle locaties heen, is er geen enkele 'beste' onderdeel dat overal toegankelijk is.
- ✓ Eén locatie scoort op geen enkel onderdeel +. Drie locaties hebben slechts één + score.
- ✓ 6 locaties hebben meer toegankelijke onderdelen (al dan niet met hulp) dan ontoegankelijke onderdelen.
- ✓ De grootste toegankelijkheidsproblemen lijken zich vooral voor te doen bij:
 - toiletten;
 - loket;
 - horizontale circulatie;
 - verticale circulatie.
- ✓ Vaak hebben de betrokken gebouwen een hoge erfgoedwaarde. We beseffen dat het niet altijd evident is om toegankelijkheid in dergelijke gebouwen mee te nemen.

Grafiek 1: Overzicht scores +, +/-, - op gebouwniveau per locatie

Grafiek 2: Verdeling scores +, +/-, - op basis van gebouwniveau

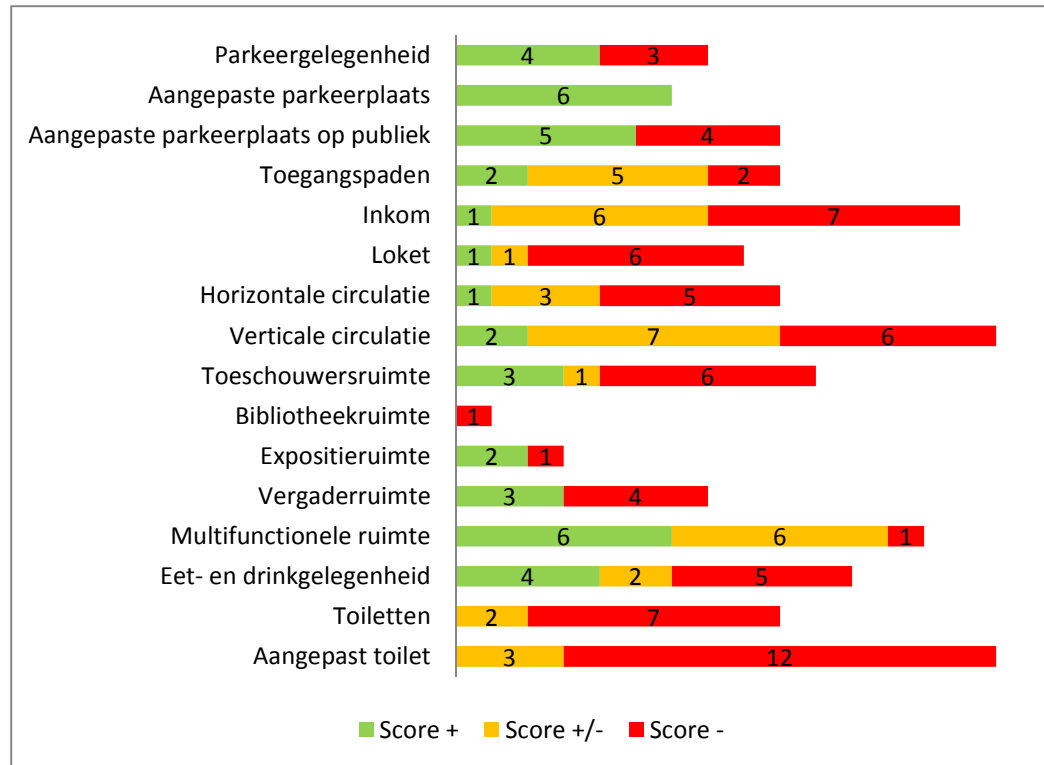

Grafiek 1 toont de verschillende scores op gebouwniveau per locatie. Ook hier valt op dat er slechts één locatie is die geen enkel ontoegankelijk onderdeel heeft. Er zijn 3 locaties die slechts 1 zelfstandig toegankelijk onderdeel hebben. Vooral het aantal ontoegankelijke onderdelen overheerst.

Grafiek 2 geeft de verdeling weer van alle scores op gebouwniveau van de verschillende onderdelen². 45% van deze onderdelen zijn niet toegankelijk. Bijna 1 op 4 is zelfstandig toegankelijk.

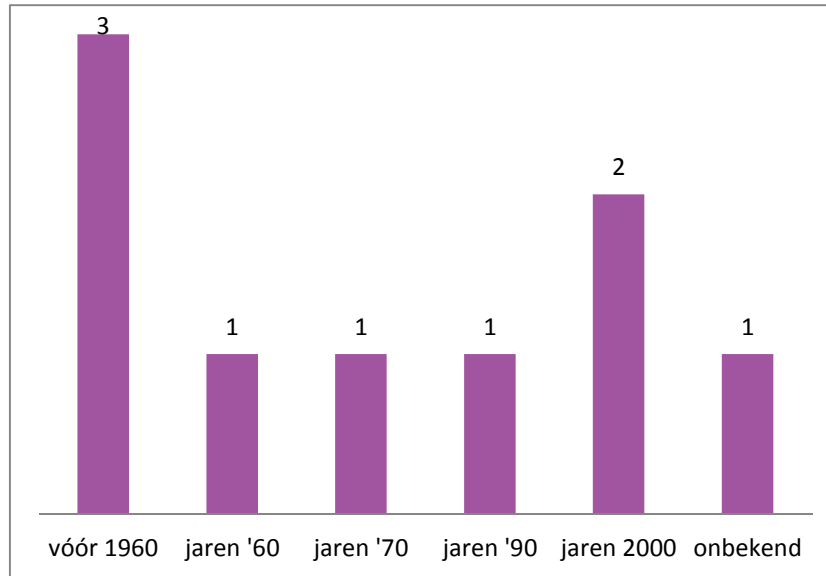
² Parkeergelegenheid, toegangspaden, inkom, loket, horizontale circulatie, verticale circulatie, toeschouwersruimte, bibliotheekruimte, expositieruimte, vergaderruimte, multifunctionele ruimte, eet- en drinkgelegenheid en toiletten.

Grafiek 3: Overzicht scores op basis van aantal aanwezige ruimtes 9 locaties

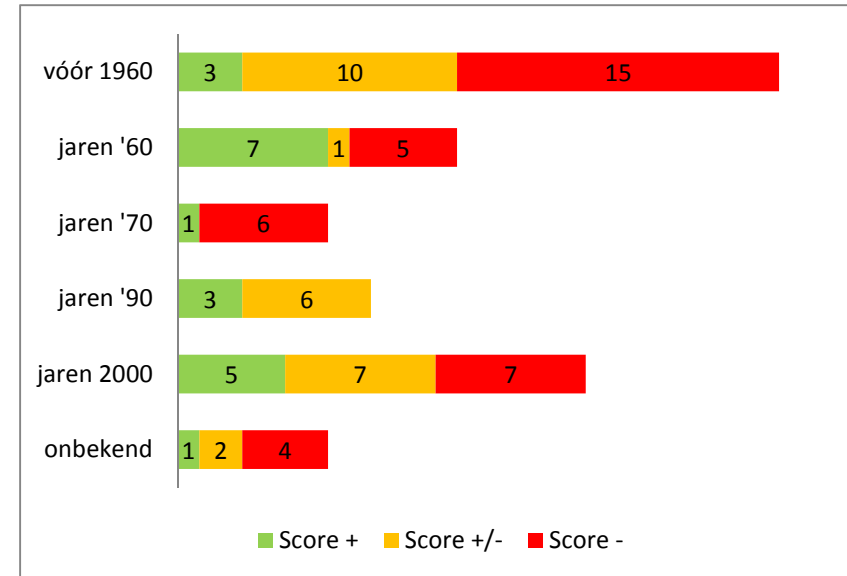

Als we kijken naar het aantal effectief aanwezige ruimtes (dus niet alleen de beste aanwezige) zien we in Grafiek 3 dat de toegankelijkheidsproblemen zich vooral situeren bij (aangepaste) toiletten, verticale circulatie, loketten, horizontale circulatie, toeschouwersruimten en inkom. Bij Tabel 2 vallen de problemen bij de toeschouwersruimten en inkom minder op omdat de 'beste' daar wel beter scoort.

Grafiek 4: Bouwjaar of jaar volledige verbouwing 9 locaties

Grafiek 5: Verdeling scores +, +/-, - op basis van bouwjaar of jaar volledige verbouwing 9 locaties

Bij elk plaatsbezoek werd er gevraagd naar het bouwjaar of het jaar waarin er een laatste grondige renovatie plaatsvond. Grafiek 4 toont de tijdslijn weer. Deze jaartallen kunnen interessant zijn om te kijken of het 'Koninklijk Besluit van 9 mei 1977 in uitvoering van de wet van 17 juli 1985 betreffende de toegang van gehandicapten tot gebouwen toegankelijk voor het publiek' en 'de Vlaamse stedenbouwkundige verordening op de toegankelijkheid van publieke gebouwen' (sinds 1 maart 2010 van kracht) effectieve ijkpunten zijn en eventuele verbeteringen opvallen.

Als we kijken naar de scoreverdeling van alle onderdelen³ en de verhouding met het bouwjaar of jaar volledige verbouwing, is het moeilijk om hier conclusies uit te trekken gezien de beperkte omvang van de steekproef. Je zou kunnen zeggen dat de locaties van vóór 1960 het meest aantal ontoegankelijke onderdelen hebben (cf. Grafiek 5)

³ Parkeergelegenheid, toegangspaden, inkom, loket, horizontale circulatie, verticale circulatie, toeschouwersruimte, bibliotheekruimte, expositieruimte, vergadrruimte, multifunctionele ruimte, eet- en drinkgelegenheid en toiletten.

4.2.1 Parkeergelegenheid

= Het geheel van parkeerterreinen en parkeerplaatsen (zowel standaard als aangepast) die in eigendom aanwezig zijn.

Een aantal plaatsen (6%) van de parkeergelegenheid dienen aangepast (en/of voorbehouden) te zijn. Deze aangepaste en/of voorbehouden parkeerplaatsen worden voldoende groot voorzien en bestaan uit een vlakke, rolstoelvaste ondergrond met een duidelijke omlijning.

In eerste instantie wordt de parkeergelegenheid bekeken op basis van het al dan niet aanwezig zijn van een parkeerterrein en aangepaste parkeerplaatsen in eigendom. De parkeergelegenheid scoort op basis van de beste aanwezige aangepaste parkeerplaats.

Indien er geen aangepaste parkeerplaats in eigendom aanwezig is, bekijkt de toegankelijkheidsadviseur of er binnen 200 meter gebruik gemaakt kan worden van een aangepaste parkeerplaats op publiek domein. Indien dit het geval is, wordt de score van 1 ('beste') plaats meegegeven. Voor de gebruiker is dit immers interessante informatie. Eventuele knelpunten en nodige aanpassingen aan de aangepaste parkeerplaats op publiek domein kunnen door de eigenaar/verantwoordelijke aan de betrokken instanties worden doorgegeven. Dit kan alleen maar de toegankelijkheid voor alle bezoekers verbeteren.

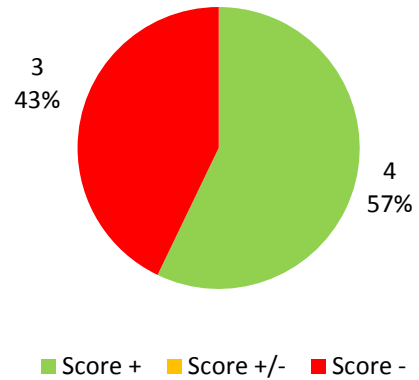
a) Mate van toegankelijkheid

De parkeergelegenheid scoort op basis van de beste aanwezige aangepaste parkeerplaats. Bij 2 locaties is de parkeergelegenheid niet van toepassing. Meer dan de helft van de onderzochte parkeergelegenheid is toegankelijk. Dit betekent dat deze locaties minstens één aangepaste parkeerplaats hebben die zelfstandig toegankelijk is. 43% van de parkeergelegenheid scoort onvoldoende. Uit de resultaten blijkt dat één locatie – scoort omdat er geen aangepaste parkeerplaats is, 2 locaties scoren onvoldoende omdat de 'beste' aangepaste parkeerplaats niet toegankelijk is. (cf. Grafiek 6)

Bij de locaties die over een eigen parkeerterrein beschikken scoort de parkeergelegenheid positief. 2 locaties hebben minstens één aangepaste parkeerplaats die zelfstandig toegankelijk is. (cf. Grafiek 7) Uit de resultaten blijkt dat het over 6 aangepaste parkeerplaatsen zijn over 2 locaties. (cf. Grafiek 6) Eén locatie die over een eigen parkeerterrein beschikt, scoort onvoldoende omdat er geen aangepaste parkeerplaats is.

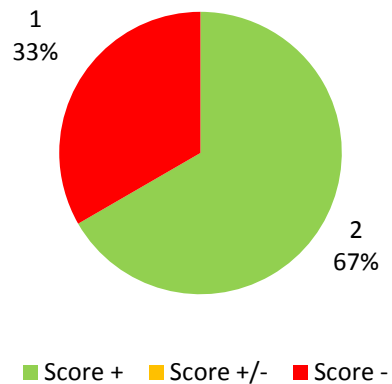
Indien er geen aangepaste parkeerplaats in eigendom aanwezig is, wordt er gekeken naar een eventuele aangepaste parkeerplaats in de buurt van de verschillende locaties. De helft van de 'beste' aangepaste parkeerplaats op publiek domein die zich binnen 200 meter bevindt is niet toegankelijk, de andere helft is wel zelfstandig toegankelijk. (cf. Grafiek 8)

Grafiek 6: Parkeergelegenheid, verdeling scores 7 locaties

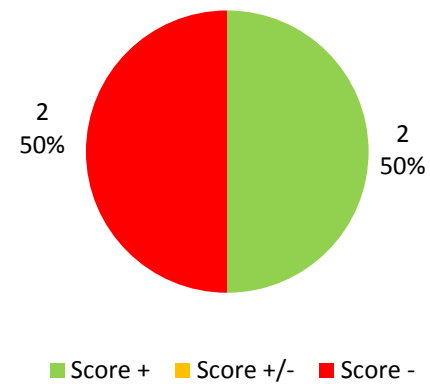

Bij 2 locaties is de parkeergelegenheid niet van toepassing.

Grafiek 7: Aangepaste parkeerplaats in eigendom, verdeling scores 3 locaties

Grafiek 8: Aangepaste parkeerplaats op publiek domein, verdeling scores 4 locaties

b) Knelpunten

Bij de onderzochte parkeerterreinen in eigendom vormen vooral het aantal aangepaste parkeerplaatsen en de ondergrond een probleem. Het aantal aangepaste parkeerplaatsen in verhouding tot het aantal standaard plaatsen voldoet niet aan de norm. De ondergrond is in slechte staat.

De aangepaste parkeerplaatsen op publiek domein hebben vaak een foute afmeting (vb. te kort of te smal), een te steil hellingspercentage van de ondergrond en/of onvoldoende markering (vb. onduidelijke omlijning, geen bord voorzien). De ondergrond kan ook in slechte staat zijn (vb. geen rolstoelvast materiaal, ongelijk oppervlak).

c) Actiepunten

Vaak voorkomende actiepunten bij parkeergelegenheid in eigendom:

- ✓ Ingrepen i.f.v. inrichting: (bijkomende) aangepaste parkeerplaatsen voorzien

Vaak voorkomende actiepunten bij aangepaste parkeerplaatsen op publiek domein (indien geen parkeergelegenheid in eigendom):

- ✓ Eenvoudige ingrepen: markering (duidelijker aanbrengen), signalisatie, signalisatiebord E9 bij de aangepaste parkeerplaats plaatsen
- ✓ Ingrepen i.f.v. inrichting: aangepaste parkeerplaatsen voorzien, aanwezige aangepaste parkeerplaatsen verbreden/verlengen
- ✓ Structurele ingrepen: aangepaste parkeerplaats heraanleggen, voorrijdmogelijkheid voorzien

Foto 1: Voorbeeld van parkeergelegenheid met + score

© Toegankelijkheidsbureau
Felix De Boeck museum

Foto 2: Voorbeeld van parkeergelegenheid met - score

© Toegankelijkheidsbureau
Kasteel van Gaasbeek

4.2.2 Toegangspaden

= De paden die tot aan de inkom lopen. Vertrekkend van het openbaar domein, de parkeerplaatsen ...

Toegangspaden worden best drempelloos en zonder obstakels voorzien. Indien er hoogteverschillen aanwezig zijn dan dienen deze steeds ook door een helling overbrugd te worden of een combinatie van trap met helling.

De toegangspaden kunnen zowel op het publieke domein als op het eigen domein liggen. Vanuit gebruikersstandpunt maakt dit geen verschil. Hoewel dit zeer relevante bijkomende beleidsinformatie is, is er in dit onderzoek geen onderscheid gemaakt tussen toegangspaden op publiek domein en toegangspaden die op eigen domein zijn gelegen. Gezien het overgrote deel van de onderzochte locaties in het centrum van Brussel gelegen zijn, zouden we kunnen afleiden dat de toegangspaden hoogstwaarschijnlijk op publiek domein gelegen zijn.

Belangrijke nuance is dus dat de eventuele ontoegankelijkheid van de toegangspaden niet de verantwoordelijkheid is van de eigenaar van de betrokken locatie. Aanpassingen zullen dan door derden moeten gebeuren. De eigenaar/verantwoordelijke van het gebouw kan wel steeds eventuele knelpunten en mogelijke verbeteringsacties signaleren bij de betrokken instanties. Dit kan alleen maar de toegankelijkheid voor alle bezoekers verbeteren.

a) Mate van toegankelijkheid

De meeste toegangspaden zijn goed toegankelijk. 1 op 5 locaties scoort onvoldoende. De meerderheid van de toegangspaden zijn toegankelijk met hulp. (cf. Grafiek 9)

b) Knelpunten

Bij de toegangspaden ligt het probleem vaak bij de ondergrond en de wegbedekking. De ondergrond is uitgevoerd in een materiaal dat niet rolstoelvast is. Drempels en/of versmallingen liggen op de toegangspaden. Er kunnen ook hoogteoverbruggingen zijn, bijvoorbeeld een hellend vlak of een plateaulift.

c) Actiepunten

Vaak voorkomende actiepunten:

- ✓ Eenvoudige ingrepen: signalisatie en bewegwijzering aanbrengen en/of vervangen, visuele en tactiele geleiding voorzien
- ✓ Ingrepen i.f.v. inrichting: verharding van het toegangspad verbeteren, drempels wegwerken
- ✓ Structurele ingrepen: toegangspaden heraanleggen (andere ondergrond voorzien ...), versmallingen wegwerken, vrije ruimte voorzien boven en onder aan hoogteoverbruggingen ...), helling correct overbruggen

Grafiek 9: Toegangspaden, verdeling scores 9 locaties

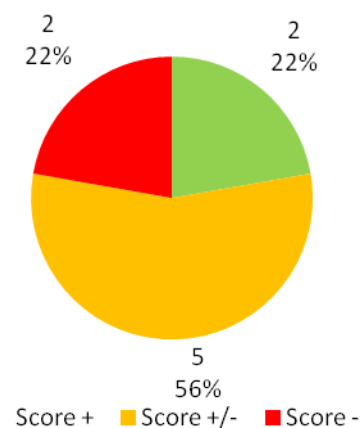

Foto 3: Voorbeeld toegangspad met + score

©Toegankelijkheidsbureau
Zinnema

Foto 4: Voorbeeld toegangspad met +/- score

©Toegankelijkheidsbureau
Felix de Boeck Museum

Foto 5: Voorbeeld toegangspad met - score

©Toegankelijkheidsbureau
Luisterpuntbibliotheek

4.2.3 Inkom

= Het geheel van binnenkomen. De combinatie van de toegang (deur, inkomhal) met de balie.

De toegang moet duidelijk aangegeven zijn in de gevel. Ter hoogte van de toegangsdeur(en) worden de nodige vrije en vlakke opstelruimten gerespecteerd. In de inkomhal bevinden zich vaak de balie en/of loketten voor de ticketverkoop, voorzie deze daarom voldoende ruim zodat ook hier de nodige draairuimten aanwezig zijn.

a) Mate van toegankelijkheid

Bijna 80% van de onderzochte toegangen zijn toegankelijk, waarvan de overgrote meerderheid met hulp. Net iets meer dan 20% scoort niet goed, dit betekent dat personen met een beperking moeilijkheden zullen ondervinden om de gebouwen binnen te komen. (cf. Grafiek 10)

b) Knelpunten

De toegang van een gebouw kan al een eerste hindernis vormen. Uit de onderzoeken blijkt dat een eventuele drempel ter hoogte van de deur en te weinig manoeuvreerruimte veel voorkomend knelpunten zijn. De vrije doorgangsbreedte is een knelpunt. Ook de bediening en de kracht waarmee men een deur moet openen kan iemand belemmeren.

c) Actiepunten

Vaak voorkomende actiepunten:

- ✓ Eenvoudige ingrepen: signalisatie en bewegwijzering aanbrengen en/of vervangen, contrastmarkering aanbrengen op glazen deuren, trekkracht van de deuren correct instellen, visuele en tactiele geleiding voorzien, kleurcontrasten aanbrengen, eenvormigheid van signalisatie, tekst op signalisatieborden actualiseren, onderrijdbare gedeelte balie voorzien, bedieningselementen van deuren vervangen
- ✓ Ingrepen i.f.v. inrichting: balie en/of vestiaire aanpassen, zitgelegenheid voorzien, dubbele deuren vervangen door excentrische deuren
- ✓ Structurele ingrepen: balie aanpassen, manoeuvreerruimten en keermogelijkheden voorzien, inkomdeur verbreden

Grafiek 10: Inkom, verdeling scores 9 locaties

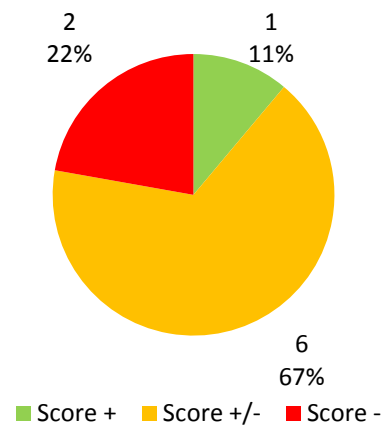

Foto 6: Voorbeeld inkom met + score

© ATO
De Singel

Foto 7: Voorbeeld inkom +/- score

© Toegankelijkheidsbureau
Kaaitheater

Foto 8: Voorbeeld inkom - score

©Toegankelijkheidsbureau
Luisterpuntbibliotheek

4.2.4 Loket

= de plaats waar men tickets ... kan reserveren en/of betalen. De loketten kunnen in vb. de inkomhal voorzien zijn of kunnen in een afzonderlijke ruimte gelegen zijn.

Zorg zeker voor een laag deel dat onderrijdbaar is zodat men ook zittend gebruik kan maken van het loket zonder alternatieven te moeten zoeken. Let er op dat de bovenzijde van het onderrijdbare deel niet te hoog is en dat de onderzijde voldoende hoog, voldoende breed en voldoende diep is. Voorzie voldoende circulatieruimte ter hoogte van het ver(laag)d deel. Ook een ringleiding kan hier van belang zijn.

De score is afhankelijk van de aanwezigheid van het onderrijdbaar deel en of het bruikbaar is. Ook de circulatieruimte bepaald mee de score. Het loket krijgt een score op basis van het slechtste element dat aanwezig is.

a) Mate van toegankelijkheid

In 8 locaties is er een loket aanwezig. 75% van deze loketten zijn niet toegankelijk. Dit betekent dat bezoekers met een fysieke beperking in 3 op 4 van de onderzochte locaties geen gebruik kunnen maken van het loket. 12% van de locaties (1) heeft een toegankelijk loket. (Cf. Grafiek 11)

b) Knelpunten

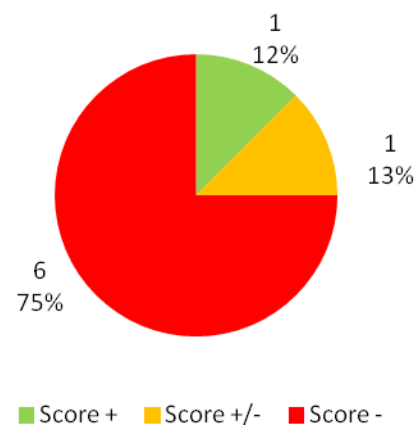
Het grootste probleem bij het loket is (het ontbreken van) het laag deel van de balie. Ook wordt er vastgesteld dat er te weinig manoeuvreerruimte is.

c) Actiepunten

Vaak voorkomende actiepunten:

- ✓ Eenvoudige ingrepen: signalisatie en informatieborden aanbrengen, voorzien van enkele bruikbare en bereikbare automaten, elektrische betaalmogelijkheid met verlengde kabel of draadloos exemplaar voorzien, visuele en tactiele geleiding, kleurcontrasten,
- ✓ Ingrepen i.f.v. inrichting: balie aanpassen, niet onberijdbaar meubilair vervangen, manoeuvreerruimte en keermogelijkheid voorzien
- ✓ Structurele ingrepen: balie aanpassen

Grafiek 11: Loket, verdeling scores 8 locaties

In 1 locatie geen loket.

Foto 9: Voorbeeld loket met +/- score

© Toegankelijkheidsbureau
Kasteel van Gaasbeek

Foto 10: Voorbeeld loket met - score

© ATO
De Singel

4.2.5 Horizontale circulatie

= Alle horizontale routes (per verdieping) die zich binnen het gebouw bevinden.

Zorg voor voldoende brede gangen, doorgangen ... zonder drempels en obstakels. Voorzie contrasten tussen o.a. de wanden en de vloer.

a) Mate van toegankelijkheid

Meer dan de helft van de onderzochte locaties scoren slecht op vlak van horizontale circulatie (56%). Dit bemoeilijkt bezoekers om de verschillende ruimtes te bereiken. Slechts 11% heeft een horizontale circulatie die effectief toegankelijk is, namelijk 1 locatie. (cf. Grafiek 12)

b) Knelpunten

De redenen van ontoegankelijke routes of horizontale circulatie kunnen vrij uiteenlopend zijn. Het kan gaan om versmallingen of structurele problemen. De meest voorkomende knelpunten bij de onderzochte locaties hebben betrekking op de deur op de route, drempels, hellende vlakken op de routes, versmallingen en geen of te weinig keermogelijkheden.

c) Actiepunten

Vaak voorkomende actiepunten:

- ✓ Eenvoudige ingrepen: signalisatie en bewegwijzering aanbrengen en/of vervangen, uniforme en duidelijke signalisatie, contrastmarkeringen, contrasten op glazen deuren/delen, kleurcontrasten aanbrengen, visuele en tactiele geleiding voorzien, drempels visueel aanbrengen
- ✓ Ingrepen i.f.v. inrichting: drempels wegwerken of correct overbruggen
- ✓ Structurele ingrepen: gangen verbreden, deuren verbreden, manoeuvreerruimten en keermogelijkheden voorzien

Grafiek 12: Horizontale circulatie, verdeling scores 9 locaties

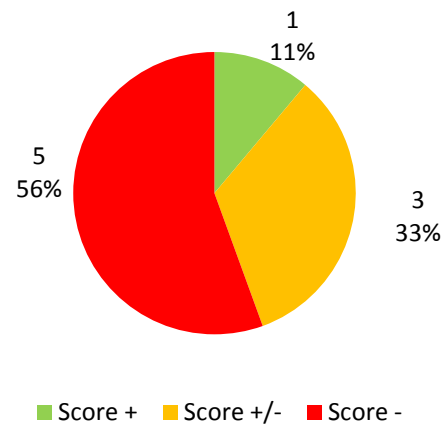

Foto 11: Voorbeeld horizontale circulatie met + score

© ATO
De Singel

Foto 12: Voorbeeld horizontale circulatie met +/- score

© ATO
De Singel

Foto 13: Voorbeeld horizontale circulatie met - score

© Toegankelijkheidsbureau
Rosas (De Nieuwe Werkhuizen)

4.2.6 Verticale circulatie

= Alle niveauverschillen die zich binnen het gebouw bevinden (trappen, liften ...)

Zorg er voor dat hoogteverschillen op verschillende manieren overbrugd kunnen worden door een combinatie trap en hellend vlak of trap en lift ...

Let bij trappen op dat de trapformule toegepast wordt en dat er voldoende contrasten aanwezig zijn. Voorzie leuningen aan beide zijden en liefst op twee hoogten en maak deze volledig doorlopend (ook op de bordessen).

De lift is voldoende groot en de bedieningsknoppen worden op een juiste hoogte en een bruikbare afstand vanuit de hoeken ... voorzien. Indien mogelijk krijgen deze zowel een visuele als een tactiele aanduiding.

De aanduiding van de verdiepingen gebeurt door zowel een visueel als een auditief signaal. Besteed zeker ook aandacht aan de juiste inrichting van de lift (leuning, spiegel ...).

Hellende vlakken worden net zoals trappen voorzien van een volledig doorlopende leuning aan beide zijden en op twee hoogten. Voorzie voldoende contrasten en voorzie een goede aanduiding en een voldoende grote draaicirkel aan het begin en het einde en ter hoogte van de tussenbordessen. Zorg ervoor dat het hellend vlak voldoende breed is.

a) Mate van toegankelijkheid

Geen enkele van de onderzochte locatie voorziet in een toegankelijke verticale circulatie. Meer dan de helft van locaties waar er grote hoogteverschillen moeten worden overbrugd, scoren onvoldoende (56%). Dit betekent vaak dat de liften onvoldoende toegankelijk zijn. 44% van de locaties heeft een verticale circulatie die met hulp toegankelijk is, bezoekers zijn daar aangewezen op het vragen van hulp om de publiek toegankelijke ruimten op een verdieping te bereiken. (cf. Grafiek 13)

b) Knelpunten

De lift is het grootste probleem bij de verticale circulatie. Dit gaat dan zowel over de binnen- (bedieningsknoppen, oproepknop) als buiten uitrusting van de lift (type liftdeur, afmeting kooi ...) als de, de manoeuvreerruimte in en/of voor de lift. Andere problemen zijn het te overwinnen hoogteverschil en de type overbruggingen.

c) Actiepunten

Vaak voorkomende actiepunten:

- ✓ Eenvoudige ingrepen: leuningen vervangen, leuningen (correct) plaatsen, signalisatie en bewegwijzering, reliëfaanduiding of braille voorzien op knoppen in lift, tactiele markering op trappen, deuren van lift contrasteren met de wand
- ✓ Ingrepen i.f.v. inrichting: leuningen vervangen
- ✓ Structurele ingrepen: liftstelsel voorzien/aanpassen, lift vervangen, trap aanpassen, bedieningsknoppen in de lift (correct) plaatsen

Grafiek 13: Verticale circulatie, verdeling scores 9 locaties

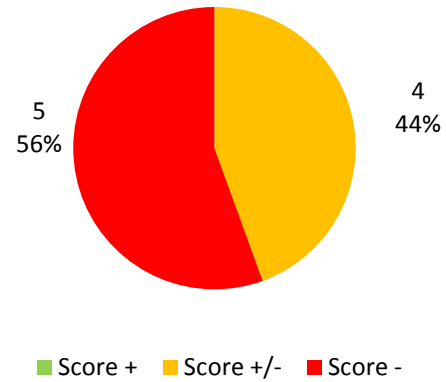

Foto 14: Voorbeeld verticale circulatie met + score

© ATO
De Singe

Foto 15: Voorbeeld verticale circulatie met +/- score

© Toegankelijkheidsbureau
Beursschouwburg

Foto 16: Voorbeeld verticale circulatie met - score

© Toegankelijkheidsbureau
Rosas (De nieuwe werkhuizen)

4.2.7 Toiletten

= Het geheel van toiletten, al dan niet aangepast.

Het aangepast toilet wordt voldoende ruim voorzien zodat er zowel een zijdelingse als een voorwaartse transfer kan worden uitgevoerd. Hiervoor is de inrichting van groot belang. Let daarom op de plaatsing van de verschillende toestellen ten opzichte van elkaar (voorzie hiertussen voldoende vrije ruimte). Voorzie aan de gesloten zijde een vaste beugel en aan de open zijde een opklapbare beugel en zorg ervoor dat de toiletpot een voldoende grote diepte heeft. Indien er zich in de toiletruimte ook een wastafel bevindt, is deze onderrijdbaar met de nodige gebruiksruimte ervoor en met een eenvoudig te bedienen kraan.

a) Mate van toegankelijkheid

De toegankelijkheid van de toiletten is absoluut niet goed. Het sanitair scoort op basis van het beste aanwezige aangepaste toilet. Bijna 80% van de 'beste' aangepaste toiletten zijn ontoegankelijk, 22% slechts toegankelijk met hulp. Niet alle locaties hebben een aangepast toilet. Geen enkel aangepast toilet is effectief toegankelijk. (cf. Grafiek 14)

b) Knelpunten

Er zijn een aantal algemene problemen bij de aangepaste toiletten maar vaak ontbreken er steunbeugels of zijn ze fout geplaatst. Er is ook vaak geen zijdelingse transferruimte naast het aangepast toilet waardoor er te weinig ruimte is om een transfer te kunnen maken van rolstoel naar toilet en terug. Wastafels zijn vaak niet onderrijdbaar en/of fout geplaatst. Andere knelpunten kunnen betrekking hebben op de toiletpot, deur naar het aangepaste toilet en de draairichting, de manoeuvreerruimte, eventuele drempels en de opbouw van het sanitair blok. Daarnaast merken we ook dat toiletaccessoires, wastafel, sloten en het ontbreken van een horizontale beugel op de toiletdeur knelpunten zijn.

c) Actiepunten

Vaak voorkomende actiepunten:

- ✓ Eenvoudige ingrepen: Toiletaccessoires juist plaatsen (vuilnisbakken, spiegel, kledinghaakjes, draaisloten op deuren vervangen door hefboomsloten, draaikranen op de wastafels vervangen, steunbeugels (correct) plaatsen, verzorgingstafel plaatsen, horizontale beugel voorzien op toiletdeur, tussenschotten voorzien tussen de urinoirs, signalisatie, contrasten, kapstokken op lagere hoogte, aangepast toilet niet als bergruimte gebruiken
- ✓ Ingrepen i.f.v. inrichting: aangepaste toiletten herinrichten, voldoende contrasten, zitgelegenheid voorzien
- ✓ Structurele ingrepen: deuren verbreden, sanitair blok herinrichten, aangepast toilet voorzien

Grafiek 14: Toiletten, verdeling scores 9 locaties

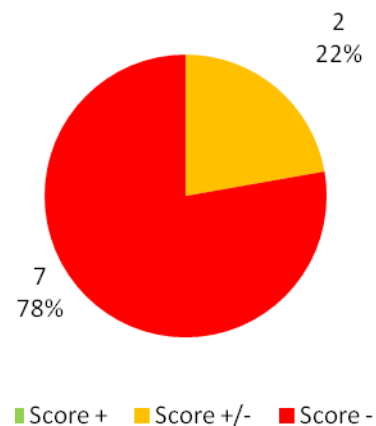

Foto 17: Voorbeeld aangepast toilet met +/- score

© Toegankelijkheidsbureau
Felix De Boeck museum

Foto 18: Voorbeeld aangepast toilet met - score

Luisterpuntbibliotheek
© Toegankelijkheidsbureau

4.2.8 Toeschouwersruimte

= De ruimte inclusief de inrichting ervan, de circulatie erdoor en de deur er naar toe.

In de schouwburg zijn zowel vaste als wegneembare of vrije plaatsen (voor de plaatsing van een rolstoel) aanwezig. Voorzie ter hoogte van deze wegneembare of vrije plaatsen voldoende vrije ruimte om de rolstoel op een eenvoudige manier te kunnen plaatsen. Best is om deze plaatsen op verschillende niveaus te voorzien en indien mogelijk tussen de vaste plaatsen zodat de begeleider, partner ... en de persoon in de rolstoel samen kunnen zitten.

a) Mate van toegankelijkheid

60% van de beste toeschouwersruimtes is toegankelijk, al dan niet met hulp. 40% is volledig zelfstandig toegankelijk. De andere 40% is ontoegankelijk. 4 locaties hebben geen toeschouwersruimte. (cf. Grafiek 15)

b) Knelpunten

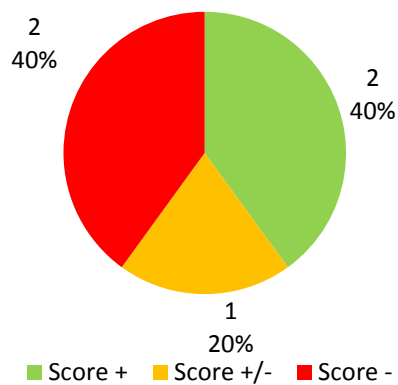
Veel voorkomende toegankelijkheidsknelpunten in de toeschouwersruimte zijn zware deuren, te beperkt aantal toegankelijke zitplaatsen, te weinig manoeuvreerruimte en de vrije doorgangsbreedte.

c) Actiepunten

Vaak voorkomende actiepunten:

- ✓ Eenvoudige ingrepen: signalisatie, trekkracht van de deuren correct instellen, drempels visueel aanduiden
- ✓ Ingrepen i.f.v. inrichting: toegankelijke zitplaatsen voorzien, voorzien van hulpmiddelen (ringleiding ...), verlichting aan trap voorzien
- ✓ Structurele ingrepen: deuren verbreden, toegankelijke zitplaatsen voorzien, hellingen verminderen, voldoende opstelruimte voorzien

Grafiek 15: Toeschouwersruimte, verdeling scores 5 locaties

In 4 locaties geen toeschouwersruimte.

Foto 19: Voorbeeld van toeschouwersruimte met + score

Ancienne Belgique
© Toegankelijkheidsbureau

Foto 20: Voorbeeld van toeschouwersruimte met - score

© Toegankelijkheidsbureau
Beursschouwburg

4.2.9 Expositieruimte

= De ruimte inclusief de inrichting ervan, de circulatie erdoor en de deur er naar toe.

De expositieruimte beschikt over voldoende brede routes tussen de eventuele wanden of tentoonstellingselementen. Let op de plaatsingshoogte van getoonde elementen en op de onderrijdbaarheid van eventuele presentatiemeubels.

a) Mate van toegankelijkheid

Niet alle locaties beschikken over een expositieruimte. 1 op 3 van de expositieruimten scoort onvoldoende, 2 op 3 zijn zelfstandig toegankelijk. (cf. Grafiek 16)

b) Knelpunten

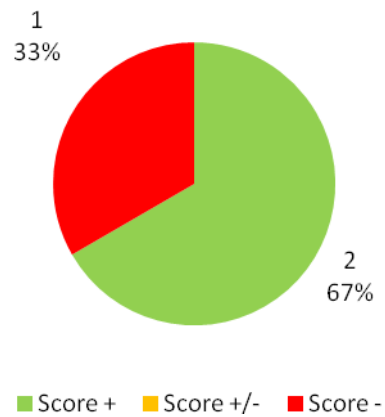
In de onderzochte expositieruimtes vormen de vrije doorgangsbreedte en de deur naar de ruimte een toegankelijkheidsprobleem.

c) Actiepunten

Vaak voorkomende actiepunten:

- ✓ Eenvoudige ingrepen: contrasten, trekkracht van de deuren correct instellen, onderrijdbare tafels voorzien
- ✓ Ingrepen i.f.v. inrichting: niet onderrijdbaar meubilair vervangen, manoeuvreerruimten en keermogelijkheden voorzien
- ✓ Structurele ingrepen: deuren verbreden, hoogteverschillen wegwerken, voldoende opstelruimte voorzien

Grafiek 16: Expositieruimte, verdeling scores 3 locaties

In 6 locaties geen expositieruimte.

Foto 21: Voorbeeld van expositieruimte met + score

© Toegankelijkheidsbureau
Felix De Boeck museum

4.2.10 Vergaderruimte

= De ruimte inclusief de inrichting ervan, de circulatie erdoor en de deur er naar toe.

Voorzie in de vergaderzaal voldoende circulatieruimte zodat ook de persoon met een beperking tot op zijn/haar plaats kan geraken. Zorg ervoor dat de tafels zo vorm gegeven zijn (bv. voldoende onderrijdbaar) zodat ook een persoon in een rolstoel hier plaats aan kan plaatsnemen.

a) Mate van toegankelijkheid

Slechts 3 locaties beschikken over een of meerdere vergaderruimten. 1 op 3 van de vergaderzalen zijn zelfstandig toegankelijk, 2 op 3 zijn niet toegankelijk.(cf. Grafiek 17)

b) Knelpunten

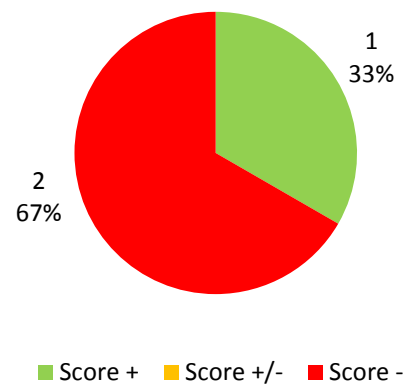
De grootste problemen bij de onderzochte vergaderruimten zijn de deuren en manoeuvreerruimte voor en achter de deur. Ook de niet onderrijdbaarheid van de tafels is regelmatig een probleem.

c) Actiepunten

Vaak voorkomende actiepunten:

- ✓ Eenvoudige ingrepen: contrasten, trekkracht van de deuren correct instellen, onderrijdbare tafels voorzien
- ✓ Ingrepen i.f.v. inrichting: niet onderrijdbaar meubilair vervangen

Grafiek 17: Vergaderruimte, verdeling scores 3 locaties

In 6 locaties is er geen vergaderruimte.

Foto 22: Voorbeeld van vergaderruimte met + score

© Toegankelijkheidsbureau
Kasteel van Gaasbeek

4.2.11 Eet- en drinkgelegenheid

= De ruimte inclusief de inrichting ervan, de circulatie erdoor en de deur er naar toe.

Zorg voor voldoende ruimte tussen de geplaatste tafels (ook indien de stoelen in gebruik zijn) zodat ook een persoon met een beperking zonder hindernissen tot op zijn plaats kan geraken. Voorzie op verschillende plaatsen in de ruimte een draairuimte om terugkeren mogelijk te maken. Zorg ervoor dat de tafels van het goede type zijn (voldoende onderrijdbaar) zodat ook een persoon in een rolstoel kan kiezen aan welke tafel hij plaats neemt. Voorzie indien mogelijk een menukaart in grootletterschrift en/of braille.

a) Mate van toegankelijkheid

50% van de eet- en drinkgelegenheden in de verschillende locaties zijn zelfstandig toegankelijk. 1 op 3 eet- en drinkgelegenheden is toegankelijk met hulp. In 3 locaties is er geen publiek toegankelijke eet- en drinkgelegenheid. (cf. Grafiek 18)

b) Knelpunten

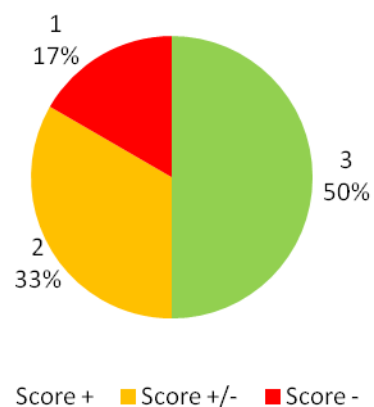
Knelpunten die werden vastgesteld in de eet- en drinkgelegenheid zijn vooral de tafels (niet onderrijdbaar) en de deur naar de ruimte. Te weinig manoeuvreerruimte kan ook een probleem vormen. De toog kan ook omwille van de hoogte een probleem zijn.

c) Actiepunten

Vaak voorkomende actiepunten:

- ✓ Eenvoudige ingrepen: contrasten, signalisatie, trekkracht van de deuren correct instellen, onderrijdbare tafels voorzien
- ✓ Ingrepen i.f.v. inrichting: niet onderrijdbaar meubilair vervangen, toog aanpassen
- ✓ Structurele ingrepen: voldoende opstelruimte voorzien, toog aanpassen

Grafiek 18: Eet- en drinkgelegenheid, verdeling scores 6 locaties

In 6 locaties geen eet- en drinkgelegenheid.

Foto 23: Voorbeeld van met + score

© Toegankelijkheidsbureau
Ancienne Belgique

Foto 24: Voorbeeld met +/- score

Felix De Boeck museum
© Toegankelijkheidsbureau

Foto 25: Voorbeeld van met - score

© Toegankelijkheidsbureau
Beursschouwburg

4.2.12 Multifunctionele ruimte

= De ruimte inclusief de inrichting ervan, de circulatie erdoor en de deur er naar toe.

De basiselementen voor een multifunctionele ruimte zijn gelijkaardig als die voor de vergaderruimte en de expositieruimte.

a) Mate van toegankelijkheid

Niet alle locaties beschikken over een multifunctionele ruimte. Alle 'beste' multifunctionele ruimten zijn toegankelijk, al dan niet met hulp. 60% scoort zeer goed, namelijk ze zijn zelfstandig toegankelijk.(cf. Grafiek 19)

b) Knelpunten

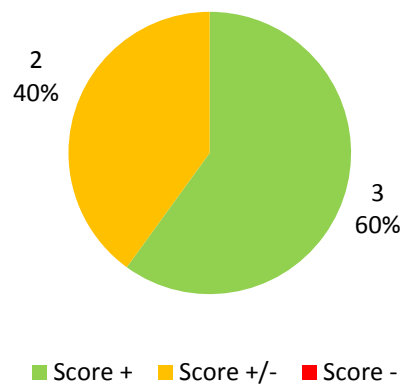
De problemen bij de ontoegankelijke multifunctionele ruimten situeren zich vooral bij de deur naar de ruimte en drempels.

c) Actiepunten

Vaak voorkomende actiepunten:

- ✓ Eenvoudige ingrepen: contrasten, trekkracht van de deuren correct instellen, onderrijdbare tafels voorzien
- ✓ Ingrepen i.f.v. inrichting: niet onderrijdbaar meubilair vervangen
- ✓ Structurele ingrepen: deuren verbreden

Grafiek 19: Multifunctionele ruimte, verdeling scores 5 locaties

In 4 locaties geen multifunctionele ruimte.

Foto 26: Voorbeeld van multifunctionele ruimte met + score

© Toegankelijkheidsbureau
Rosas

Foto 27: Voorbeeld van multifunctionele ruimte met +/- score

© Toegankelijkheidsbureau
Beursschouwburg

4.2.13 Bewegwijzering en signalisatie

Een goede bewegwijzering en signalisatie is over alle onderdelen erg belangrijk voor alle doelgroepen maar zeker voor mensen met een auditieve en mentale beperking. Het is vooral een informatief element.

Uit de resultaten stellen we vast dat op sommige locaties een goede signalisatie is, zowel binnen als buiten: voldoende leesbaar, duidelijk aangegeven, goed zichtbaar, duidelijke pictogrammen.

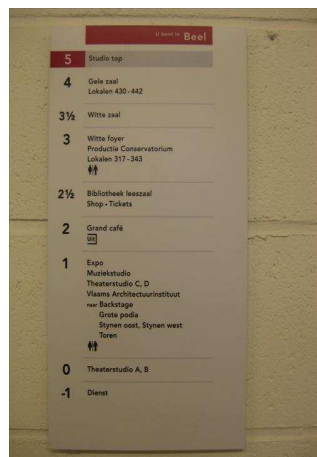
Op andere locaties vormt signalisatie toch nog vaak een probleem: geen uniforme benamingen, geen uniforme signalisatie, letters niet schreven en woorden volledig in hoofdletters zijn niet makkelijk leesbaar, signalisatieborden ontbreken ... Nochtans zijn dit eenvoudige ingrepen die een groot verschil op vlak van toegankelijkheid kunnen betekenen.

Hierna volgen een aantal foto's die illustreren wat bewegwijzering en signalisatie kan zijn.

Foto 28: Voorbeelden bewegwijzering en signalisatie (informatief)

© ATO
De Singel

© ATO
De Singel

© Toegankelijkheidsbureau
Kasteel van Gaasbeek

© Toegankelijkheidsbureau
Kasteel van Gaasbeek

© ATO
De Singel

© ATO
De Singel

© ATO
De Singel

©Toegankelijkheidsbureau
Ancienne Belgique

4.3 Actieplannen

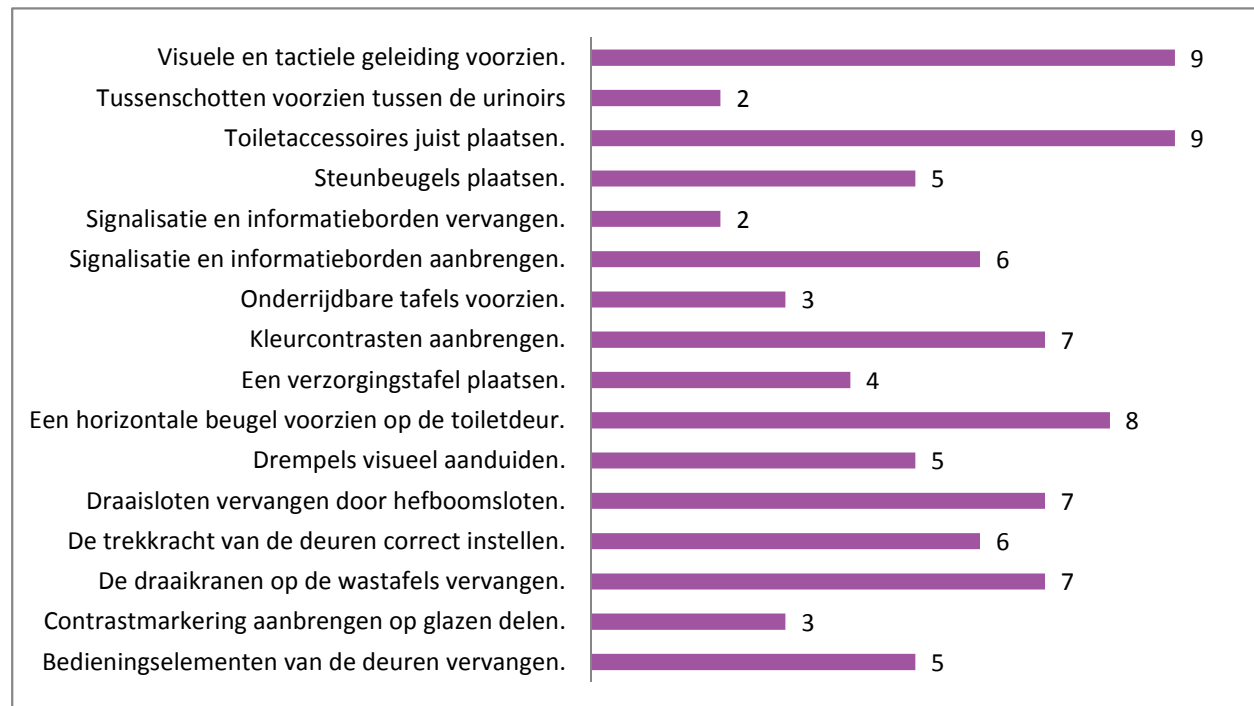
Elk knelpunt dat een toegankelijkheidsprobleem zou kunnen veroorzaken, wordt door de toegankelijkheidsadviseur opgenomen in het actieplan. Vaak is het een veel voorkomend probleem over verschillende onderdelen heen.

Grafiek 20 geeft de veel voorkomende eenvoudige ingrepen weer. Veel voorkomende eenvoudige ingrepen zijn: voorzien van visuele en tactiele geleiding, signalisatie en informatieborden aanbrengen, kleurcontrasten ... Veel eenvoudige ingrepen hebben betrekking op sanitair: toiletaccessoires juist plaatsen, horizontale beugel voorzien op toiletdeur, steunbeugels (correct) plaatsen, draaisloten vervangen door hefboomsloten, draaikranen op de wastafels vervangen. Dit zijn allemaal werken die vrij eenvoudig en met beperkte middelen uitgevoerd kunnen worden, meestal door eigen personeel. Maar ze verhogen wel in grote mate het gebruikscomfort van het gebouw.

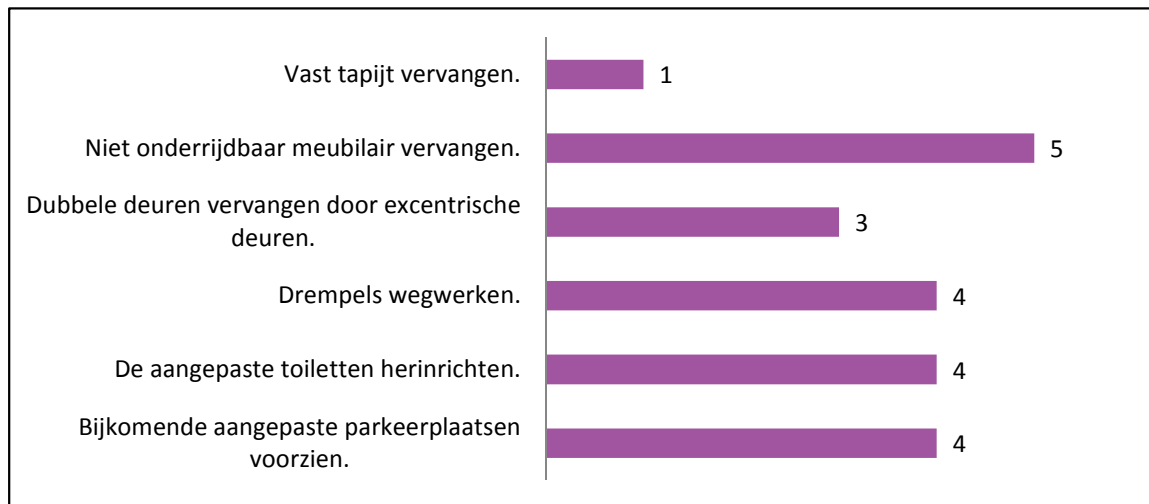
Grafiek 21 visualiseert de resultaten van de veel voorkomende ingrepen i.f.v. de inrichting. Veel voorkomende acties zijn: niet onderrijdbaar meubilair vervangen, drempels wegwerken, aangepaste toiletten herinrichten, bijkomende aangepaste parkeerplaatsen voorzien. Deze werken vragen meer organisatie, planning of budget.

Grafiek 22 toont de structurele ingrepen die regelmatig terugkomen. We stellen vast dat heraanleggen van toegangspaden, herinrichten van sanitaire blokken, aanpassen van balie vaak voorkomen. Daarnaast wordt er ook regelmatig voorgesteld om manoeuvreerruimten en keermogelijkheden te voorzien en om deuren te verbreden. Deze werken zijn vaak aanpassingen aan de structuur van het gebouw of buitenomgeving. Deze werken vereisen een structurele aanpak en eventuele verbouwingswerken.

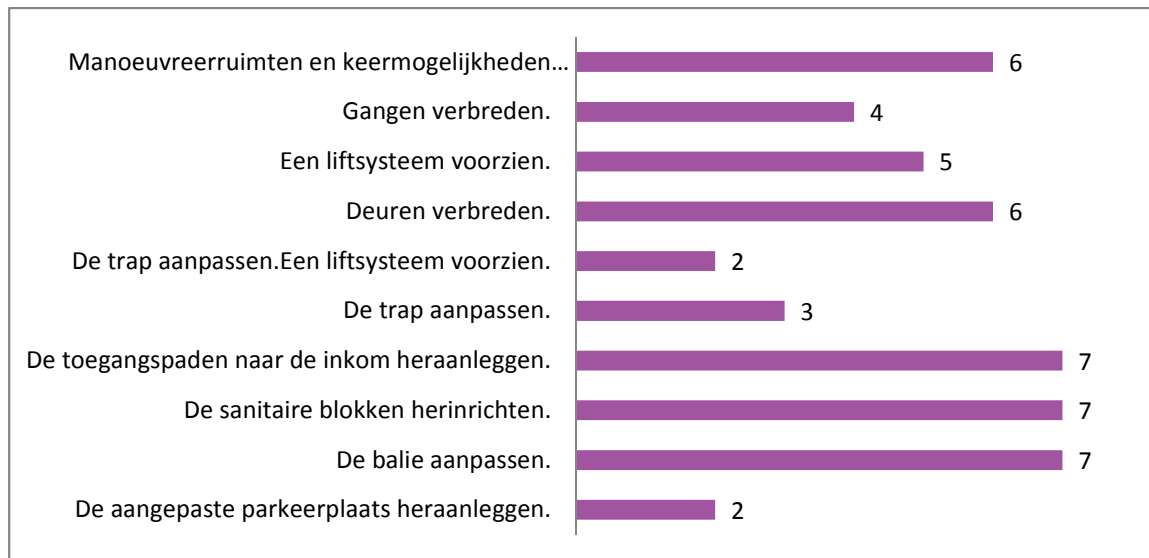
Grafiek 20: Veel voorkomende eenvoudige ingrepen actieplan

Grafiek 21: Veel voorkomende ingrepen i.f.v. inrichting actieplan

Grafiek 22: Veel voorkomende structurele ingrepen actieplan

4.4 Resultaten op basis van de aanwezige voorzieningen

Het toegankelijkheidsonderzoek omvat naast de screening van het gebouw ook het navragen van een aantal specifieke voorzieningen voor diverse doelgroepen. Hierin worden er 3 doelgroepen specifiek benoemd : personen met een visuele beperking; personen met een auditieve beperking en personen met ademhalingsproblemen en/of allergieën. Daarnaast wordt er ook gekeken naar eventuele 'services'. De voorzieningen zijn in cultuurinfrastructuur niet alleen belangrijk voor het reguliere aanbod maar ook in kader van evenementen. Dan kunnen er ook vaak nog extra inspanningen geleverd worden. Niet alle voorzieningen zijn altijd even relevant voor elk type gebouw.

Uit de resultaten van de toegankelijkheidsonderzoeken van de 9 locaties blijkt dat er op vlak van voorzieningen nog wat werk aan de winkel is.

Op vlak van voorzieningen voor personen met een auditieve beperking wordt er weinig voorzien. (cf. Grafiek 23)

- ✓ 7 op 9 locaties bieden geen gehoorondersteuning aan.
- ✓ 2 locaties beschikken over een vaste ringleiding.
- ✓ Slechts 1 locatie biedt visuele ondersteuning aan. Dit gebeurt tijdens voorstellingen. 4 locaties bieden geen visuele ondersteuning aan.

Uit de actieplannen blijkt dat regelmatig terugkomt om bijvoorbeeld ringleiding te voorzien.

Er is zeer weinig aandacht voor voorzieningen voor personen met een visuele beperking. (cf. Grafiek 24)

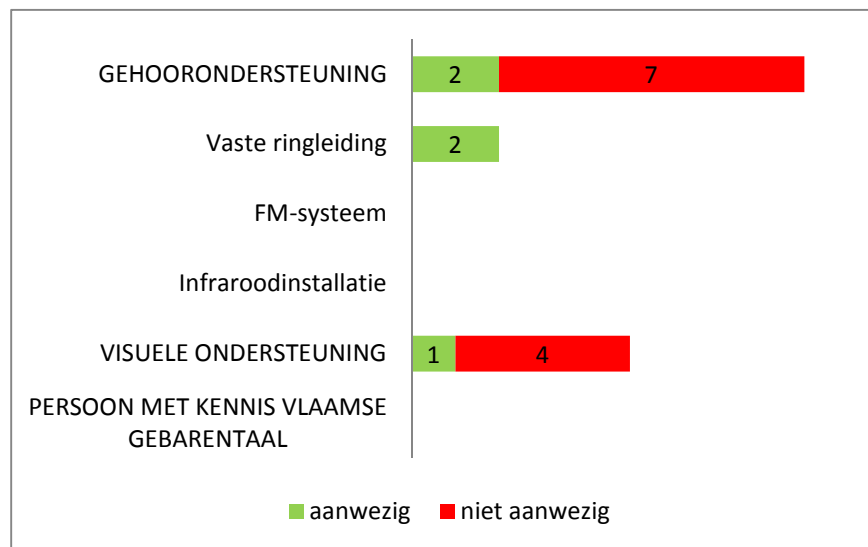
- ✓ Geen enkele locatie heeft voorzieningen in grootletterschrift.
- ✓ 1 locatie heeft voorzieningen in braille. Op deze locatie zijn er verschillende plannen en informatie in reliëf en braille aanwezig.
- ✓ Op 1 locatie zijn visuele contrasten aanwezig, op 2 locaties grotendeels aanwezig, op 5 locaties grotendeels afwezig en op 1 locatie afwezig.
- ✓ 1 locatie heeft tactiele markeringen, in 8 locaties zijn er geen tactiele markeringen.
- ✓ Geen enkele locatie beschikt over gids- en geleidelijnen.
- ✓ 1 locatie biedt auditieve ondersteuning aan, 7 locaties doen dit niet.
- ✓ 1 op 9 locaties heeft een website met het AnySurferlabel.

Over voorzieningen voor personen met ademhalingsproblemen en/of allergieën is er weinig informatie. (cf. Grafiek 25) In 1 locatie is er vast tapijt. Er wordt aanbevelen dit te verwijderen.

Er zijn weinig voorzieningen aanwezig. (cf. Tabel 3)

- ✓ 3 locaties stellen een rolstoel ter beschikking, 4 doen dit niet.
- ✓ In 2 locaties is er een financiële tegemoetkoming in de toegangsprijs, waarvan 1 via de begeleiderspas.
- ✓ Van 2 locaties is geweten dat de opleiding 'omgaan met personen met een beperking' niet gevolgd werd. In 1 locatie hebben alle personeelsleden een opleiding gevolgd waarin omgaan met personen met een beperking een onderdeel van is.

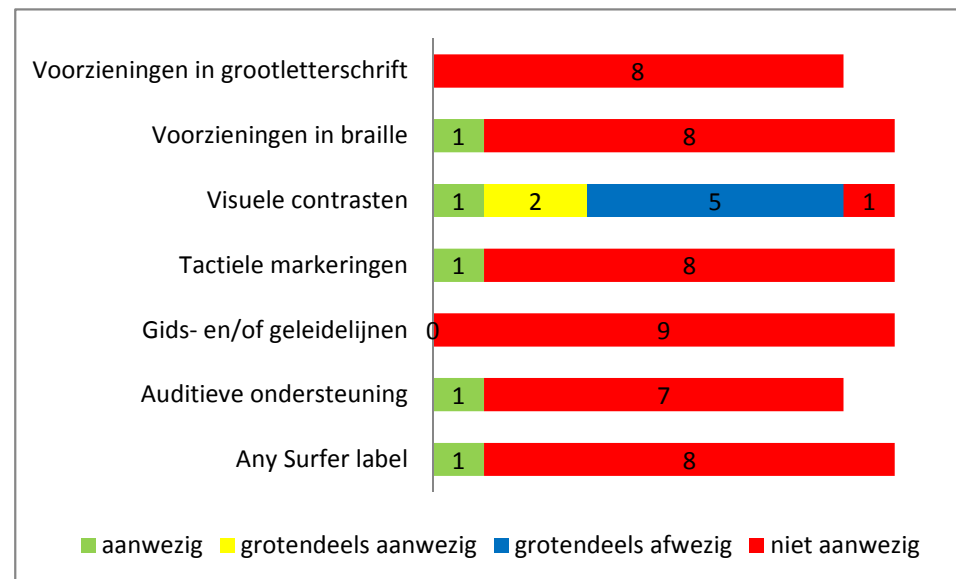
Grafiek 23: Resultaten voorzieningen voor personen met een auditieve beperking

Grafiek 25: Resultaten voorzieningen voor personen met ademhalingsproblemen of allergiën

Grafiek 24: Resultaten voorzieningen voor personen met een visuele beperking

Tabel 3: Resultaten voorzieningen

Rolstoel	3	beschikbaar	4	niet beschikbaar
Financiële tegemoetkoming toegangsprijs	1	begeleider gratis	1	andere
Hulpelementen i.f.v. brandveiligheid				
Omgaan met personen met een beperking	2	opleiding niet gevolgd	1	gevolgd

5. Conclusie

Er is nog werk op vlak van toegankelijkheid bij de culturele infrastructuur in beheer van de Vlaamse overheid.

- ✓ Slechts één locatie is in al zijn onderdelen toegankelijk, al dan niet met hulp. Geen enkele locatie is volledig zelfstandig toegankelijk.
- ✓ Over alle locaties heen, is er geen enkele 'beste' onderdeel dat overal toegankelijk is.
- ✓ Eén locatie scoort op geen enkel onderdeel +. 3 locaties hebben slechts één + score.
- ✓ 6 locaties hebben meer toegankelijke onderdelen (al dan niet met hulp) dan ontoegankelijke onderdelen.
- ✓ Als we kijken naar de onderdelen van de locaties, zien we dat de grootste toegankelijkheidsproblemen zich vooral voor doen bij:
 - toiletten;
 - loket;
 - horizontale circulatie;
 - verticale circulatie.
- ✓ De resultaten zoomen vooral in op de behaalde scores. Hierbij dienen we de kanttekening te maken dat de scores gekoppeld zijn aan het vetoprincipe van vooral mensen met een motorische beperking en rolstoelgebruikers in het bijzonder. Reden hiervoor is dat deze groep ruimtelijk gezien de hoogste (veto) eisen stelt en die ook het meest objectief meetbaar zijn. Maar ook de informatieve elementen en zeker de voorzieningen voor de andere doelgroepen (visueel, auditief, astma en allergie) zijn sterk bepalend om van een toegankelijke locatie te spreken.
- ✓ We hebben in dit onderzoek ook hoofdzakelijk de toegankelijkheid van het gebouw geanalyseerd, het is vanzelfsprekend dat het aanbod, de dienstverlening en de informatie even belangrijke aspecten zijn.
- ✓ Wat de specifieke voorzieningen voor personen met een beperking betreft, wordt er weinig voorzien.
 - Voor personen met een auditieve beperking, beschikken 2 locaties over gehoorondersteuning in de vorm van een vaste ringleiding. 1 locatie biedt ook visuele ondersteuning aan bij voorstellingen.
 - Er is zeer weinig aandacht voor voorzieningen voor personen met een visuele beperking. 1 locatie heeft voorzieningen in braille. Op 1 locatie zijn visuele contrasten aanwezig en op 2 locaties grotendeels aanwezig. 1 locatie heeft tactiele markeringen. Geen enkele locatie beschikt over gids- en geleidelijnen. 1 locatie biedt auditieve ondersteuning aan. 1 op 9 locaties heeft een website met het AnySurferlabel.
 - Over voorzieningen voor personen met ademhalingsproblemen en/of allergieën is er weinig informatie.

- ✓ Er zijn weinig voorzieningen aanwezig. 3 locaties stellen een rolstoel ter beschikking. In 2 locaties is er een financiële tegemoetkoming in de toegangsprijs, waarvan 1 via de begeleiderspas. In 1 locatie hebben alle personeelsleden een opleiding gevolgd waarin omgaan met personen met een beperking een onderdeel van is.

6. Beleidsaanbevelingen

Om de toegankelijkheid van culturele infrastructuur in beheer van de Vlaamse overheid effectief te verbeteren, is het noodzakelijk dat er acties ondernomen moeten worden. De Vlaamse overheid heeft hier een voorbeeldfunctie. Best is deze acties te bundelen in een concreet gefaseerd actieplan met concrete doelstellingen gekoppeld aan vooraf bepaalde meetindicatoren zodat de vooruitgang kan gemeten worden.

Bouwstenen voor een actieplan toegankelijkheid voor de culturele infrastructuur in beheer van de Vlaamse overheid

I. Definiëren

De databank Toegankelijk Vlaanderen biedt een goede algemene basis om de toegankelijkheid van het gebouw te meten, maar een verdere verfijning voor de culturele infrastructuur is noodzakelijk.

De databank geeft geen algemene score voor het gebouw, maar gaat uit van de scores van de onderdelen of functies van het gebouw. Dit heeft meerdere redenen: door de doorgaans slechte resultaten die de gebouwen behalen zouden slechts een beperkt aantal gebouwen in zijn geheel als toegankelijk beschouwd kunnen worden. Dit is voor de gebruiker lastig omdat hij dan toch verdere details moet uitzoeken, bovendien gebruikt de bezoeker van een gebouw niet steeds alle functies. Op basis van zijn noden kan hij zelf uitzoeken wat in zijn situatie al dan niet mogelijk of haalbaar is. Voor de eigenaar is het een bittere pil als het volledig gebouw negatief scoort, en kan dit ontmoedigend werken, terwijl we net willen stimuleren.

Beleidsmatig is het wel aangewezen om gaan vast te leggen welke minimale kwaliteiten culturele infrastructuur moet hebben om toegankelijk verklaard te worden. De databank Toegankelijk Vlaanderen kan hiervoor de basis zijn, maar dient aangevuld en verfijnd. Zo kunnen de verschillende functies een weging krijgen en/of kan ook rekening gehouden met andere aspecten van het gebouw. Naast het gebouw kunnen ook andere elementen meegenomen worden zoals inspanningen voor het toegankelijk maken van evenementen en het aanbod, de toegankelijkheid van de informatiedragers, extra service en inspanningen.

Cruciaal hierbij is dat dit gepaard kan gaan met een gezamenlijk proces dat samen met de sector wordt afgelegd.

II. Label

Het definiëren van toegankelijkheid van culturele infrastructuur in beheer van de Vlaamse overheid kan gekoppeld worden aan een label. Toerisme Vlaanderen hanteert bijvoorbeeld een toegankelijkheidslabel sinds 2008 voor hotels, jeugdverblijven, vakantiewoningen, campings en gastenkamers. Het Toerisme Vlaanderen label is vooral een marketinginstrument gericht naar gebruikers maar is ook een stimulans voor de private sector om de inspanningen op vlak van toegankelijkheid te belonen. Voor culturele infrastructuur in beheer van de Vlaamse overheid zou een gelijkaardig label

kunnen worden uitgewerkt maar eerder als kwaliteitslabel. De Vlaamse overheid heeft namelijk een voorbeeldfunctie. Culturele infrastructuur van Vlaanderen zouden landmarks op vlak van toegankelijkheid moeten zijn, naar analogie met duurzaamheid moet de lat hoog gelegd worden en is eigenlijk wat wettelijk is het minimale. De richtlijnen binnen Toevla zijn minder dan de stedenbouwkundige verordening toegankelijkheid. De Vlaamse overheid moet de lat voor haar gebouwen hoger leggen en naar kwaliteit streven. Een dergelijk label kan slechts tot stand komen door alle actoren erbij te betrekken en vraagt een proces. De discussie moet gevoerd worden hoe ver er gegaan zal worden, niet alleen op vlak van infrastructuur maar ook op vlak van aanbod, voorzieningen, beleving, personeelsinzet, opleidingen van technisch en baliepersoneel. Dat proces is niet alleen nodig voor een draagvlak te creëren maar ook om de nodige accenten te kunnen leggen. Als we toegankelijkheid willen inbouwen binnen het beleid, vraagt dit een structurele transitie waarbinnen toegankelijkheid ook mee in procedures, bestekken, keuze van ontwerp ... moeten worden opgenomen.

III. Ondersteunen

Financiële instrumenten en begeleiding, vorming, informatie ...

Bestaande toegankelijke gebouwen

Uit het onderzoek blijkt dat de verbeteracties die deel uitmaken van een ruimer actieplan kunnen variëren van

1. kleine soms organisatorische ingrepen die een groot verschil kunnen maken: verplaatsen van meubilair, kleine aanpassingen zoals contrasten aanbrengen, signalisatie, klinken vervangen ... Deze aanpassingen kunnen op korte termijn en vaak in eigen regie uitgevoerd worden. Waar het hier vaak aan schort is het weten wat er mis is en hoe het oplossen. Dit kan al opgevangen worden door vorming en juiste informatie.
2. ingrepen in functie van de inrichting: voorzien van aangepaste parkeerplaatsen, vervangen van deuren, drempels wegwerken ... Dit zijn aanpassingen die gebudgetteerd moeten worden en relatief extra kosten meebrengen.
3. structurele ingrepen: hier gaat het om grotere werken zoals lift voorzien, herinrichting van sanitair, verbreden van deuren ... Meestal kan men dit niet in eigen regie uitvoeren, soms moet men ook een bouwvergunning aanvragen.

Om een inhaalbeweging te maken voor de bestaande gebouwen kunnen er duidelijke afspraken gemaakt worden tussen Vlaamse overheid als eigenaar en de beheerders van de locaties met eventuele tussenkomsten. Ook voor specifieke voorzieningen zoals ringleiding, het behalen van het AnySurfer label, aankoop van rolstoelen ... zouden tussenkomsten gegeven worden om de meerkosten te dekken.

Om tot concrete acties over te gaan kan er per locatie een monitoringtabel worden opgesteld. Deze monitoringtabel wordt opgesteld door de Vlaamse overheid en de gebouwverantwoordelijke waarbinnen er duidelijke afspraken gemaakt worden hoe de knelpunten weggewerkt kunnen worden: haalbaarheid, prioriteiten, termijnen, budgettering, wat kan in eigen beheer, kan het door eigen technisch personeel worden uitgevoerd ...

Nieuwe gebouwen en verbouwingen

Waar voor bestaande gebouwen aanpassingen altijd extra kosten meebrengen, kunnen deze voor nieuwbouw en verbouwingen sterk gereduceerd worden. Toegankelijkheid kan ook van bij de start van het ontwerp meegenomen worden zodat een integraal toegankelijk gebouw ontstaat volgens de Universal Design principes. In de praktijk merken we echter dat zelfs bij nieuwe gebouwen er nog veel fouten tegen de toegankelijkheid gebeuren zowel in het ontwerp als bij de uitvoering. De nieuwe stedenbouwkundige verordening toegankelijkheid van 2010⁴ legt een aantal toegankelijkheidseisen op om een bouwvergunning te verkrijgen, maar de regelgeving is zeker niet sluitend. Doordat deze stedenbouwkundige verordening werd ingepast in het systeem van de bouwreglementering, zijn alleen op plan afleesbare elementen opgenomen. Terwijl toegankelijkheid ook in grote mate afhangt van detaillering in de afwerking en inrichting. Bovendien gaat het om een algemene regelgeving, die niet altijd specifiek inzoomt op karakteristieken van de functie van het gebouw. Het zal dus met name onvoldoende zijn om alleen terug te vallen op de nieuwe regelgeving.

Gezien het hier gaat om infrastructuur van de Vlaamse overheid is het belangrijk dat nieuwe infrastructuur toegankelijk is. Het is hier van belang en noodzaak aan om een gesubsidieerd project of een project van de Vlaamse overheid zeker te koppelen aan een toegankelijkheidsadvies met controle (voor een hele begeleiding van het project). Deze koppeling is de sluitende manier om toegankelijkheid in de praktijk af te dwingen. Een toegankelijkheidsadvies tijdens het hele projectverloop met controle vormt immers de beste garantie voor een toegankelijk gebouw bij ingebruikname. De adviesbureaus toegankelijkheid kunnen voor deze externe advisering, begeleiding én controle ingeschakeld worden. De advisering voorziet begeleiding van bij het voorontwerp tot de bouwvergunning. Afhankelijk van de complexiteit kan ook begeleiding gegeven worden bij de inrichting en afwerkingsdetaillering. Cruciaal is dat er een eindcontrole komt voor de oplevering van het gebouw. Deze eindcontrole kan ook gekoppeld worden aan een opname in de databank Toegankelijk Vlaanderen en eventueel ook de toekenning van een nog te ontwikkelen label.

De begeleiding door de adviesbureaus gebeurt door gespecialiseerde architecten die overleggen met de aangestelde architect en op een constructieve wijze op zoek gaan naar de beste oplossingen in de gegeven situatie zonder daarom afbreuk te doen aan de creativiteit van de ontwerpers of het eisen- en financieel programma van de opdrachtgever.

Aanbod, dienstverlening en informatie

Om het aanbod, dienstverlening en informatie beter toegankelijk te maken is het belangrijk om de beheerders van de locaties die de gebouwen dagdagelijks gebruiken goed te informeren.

De toegankelijkheidsnoden van personen met een beperking kunnen sterk verschillen. Zo kan voor een rolstoelgebruiker de toegankelijkheid van het gebouw de belangrijkste vereiste zijn om een voorstelling te kunnen meepikken. Voor iemand anders kan een voorstelling maar beleefd worden indien

⁴ Besluit van de Vlaamse Regering tot vaststelling van een gewestelijke stedenbouwkundige verordening betreffende toegankelijkheid 1 maart 2010, met wijzigingen 18 februari 2011
meer info zie www.toegankelijkgebouw.be

er een gebarentolk voorzien wordt, voor een blinde kan de ontoegankelijkheid van de website de eerste hinderpaal zijn ... Er is dus meer nodig dan enkel verbeteracties voor het gebouw .

Informatie: een toegankelijke website met AnySurf label is een belangrijk punt, daarnaast is ook de algemene toegankelijkheid van brochures (leesbaarheid, kleurgebruik, grootte van de letters, voorzien van aangepaste vormen zoals grootletterschrift, digitaal ...) aan de orde. Voor mensen met een verstandelijke handicap kan het voorbereiden van een voorstelling een belangrijke tussenstap vormen om een theatervoorstelling beter te begrijpen en er van te kunnen genieten. Dan is bv. het verstrekken van bijkomende informatie over de voorstelling een grote hulp voor organisaties die deze doelgroep begeleiden.

Ook het voorzien van assistentie, doventolk, ondersteuning, auditieve ondersteuning geeft blijk van het in bereik brengen van cultuur voor iedereen. Er zijn hiervoor gespecialiseerde organisaties zoals vzw Intro ⁵, die begeleiding bieden bij het toegankelijk maken van evenementen.

Elementair is dat men op een correcte manier informeert over de toegankelijkheid van het gebouw en het eventuele aanbod. Dat kan door informatie op te nemen op de website en brochures en een link te maken met Toegankelijk Vlaanderen.

Respectvol onthaal zowel aan de telefoon als in het centrum is superbelangrijk. Zo kunnen vragen en soms problemen bij ontoegankelijkheid op een goede manier gecompenseerd worden. Om het personeel te ondersteunen kan hun een cursus klantvriendelijke onthaal van mensen met een handicap worden aangeboden. Hier leren ze beperkingen begrijpen, de noden van toegankelijkheid onderkennen en krijgen ze tips aangereikt hoe men dit kan aanpakken.

Ook voor het technisch personeel kan een cursus 'toegankelijkheid voor elke dag' ontwikkeld worden. Hier leert men alert te zijn voor toegankelijkheidsproblemen inherent aan het gebouw maar ook ontoegankelijke situaties die ontstaan in het dagelijks gebruik. Ook tips voor de eenvoudige ingrepen voor de verbetering van de toegankelijkheid kunnen aan bod komen.

Zeker voor grotere locaties is het aanduiden en opleiden van een medewerker die het aanspreekpunt is voor toegankelijkheid geen overbodige luxe.

Dit zijn enkele voorbeelden van vorming op maat die kunnen aangeboden worden aan het personeel, ze dragen ook bij om de aandacht voor toegankelijkheid deel te laten uitmaken van het leven van elke dag in een cultuur- of gemeenschapscentrum.

⁵ Meer info zie www.intro-events.be

IV. Meten en Evalueren

Het voorliggend onderzoek kan beschouwd worden als een nulmeting. Het kan ook de basis zijn voor verdere discussie om verdere beleidsindicatoren te ontwikkelen en het ambitieniveau op korte, middenlange en lange termijn vast te leggen.

Ook voor andere gegevensbronnen dient nagegaan in welke mate gegevens die van belang kunnen zijn voor de toegankelijkheid kunnen worden toegevoegd of geïntegreerd. Zo kan het effect van het gevoerde beleid gemeten worden en eventueel bijgestuurd. De deelname van personen met een handicap aan het aanbod is een interessant gegeven. Ook een bewust klachtenbeheer kan bijkomend inzicht geven.

7. Bijlagen

Bijlage 1. Contactgegevens Enter en betrokken adviesbureaus

Enter vzw, Vlaams Expertisecentrum Toegankelijkheid

Belgiëplein 1
3510 HASSELT
011/26 50 30
info@entervzw.be

Enter heeft in dit project samengewerkt met adviesbureaus. De toegankelijkheidsonderzoeken werden uitgevoerd door de adviseurs van volgende adviesbureaus:

✓ **Toegankelijkheidsbureau vzw**

(Limburg)

Belgiëplein 1, 3510 Hasselt - Tel. 011 87 41 38

(Vlaams-Brabant)

Noorderlaan 4, 1731 Zellik - Tel. 02 465 55 25

(Brussel)

Lakensestraat 76, 1000 Brussel - Tel. 02 502 27 57

www.toegankelijkheidsbureau.be

✓ **Adviesbureau Toegankelijke Omgeving vzw (ATO)**

(Oost-Vlaanderen)

Driegaaienstraat 160, 9100 Sint-Niklaas - Tel. 03 780 35 38

www.ato-vzw.be

Bijlage 2. Overzicht data (her)screenings en besprekingen

Infrastructuur	Gemeente	(Her)screening		Invoeren in de databank	Bespreking rapport
Ancienne Belgique	Brussel	17/04/2012 Tel. Cont		07/06/2012	25/10/2012
Beursschouwburg	Brussel	12/04/2012 Tel Philip Delbecque. Aanpassingen sinds vorig bezoek - helling voorzien aan zaal (zie ook mails ifv advies). Afspraak: wordt bekeken bij bespreking van rapport.		5/06/2012	25/10/2012
Luisterpuntbibliotheek	Brussel	uitgevoerd	23/08/2012	24/08/2012	9/10/2012
Rosas (De Nieuwe Werkhuizen)	Vorst	10/04/2012 Tel Willem Decoster.		4/06/2012 08/10/2012 Aanpassingen aan rapport op basis van extra opgemeten gegevens.	1/10/2012
De Singel	Antwerpen	uitgevoerd Wegens omstandigheden opnieuw uitgevoerd	3/07/2012 begin oktober	14/09/2012 15/10/2012	17/09/2012
Felix De Boeck Museum (FeliXart)	Drogenbos	uitgevoerd	23/08/2012	24/08/2012	4/10/2012
Kaatheater	Brussel	uitgevoerd	29/05/2012	31/05/2012	15/11/2012
Kasteel van Gaasbeek	Gaasbeek	uitgevoerd	3/05/2012	16/05/2012	6/11/2012
Zinnema	Anderlecht	17/04/2012 Tel Johan. Geen aanpassingen tov van de eerdere screening.		22/05/2012	15/11/2012 Johan was ziek die dag. Els Verdonck heeft de adviseur kort ontvangen. Het rapport zelf kon niet worden toegelicht. Johan is gemaïld voor een nieuwe afspraak - nog geen reactie tot op 26/11/2012.

Bijlage 3. Overzicht van voorzieningen per locatie

Ancienne Belgique (AB)

Voorzieningen ademhalingsproblemen/allergieën

AB Resto doet niet alleen mee aan Donderdag Veggiedag, je krijgt er ook 10% korting met je EVA-kaart!

Voorzieningen voor auditieve beperking

Men kan ballonnen vragen aan de stewards om zo de trillingen van de muziek te voelen.

Gehoorondersteuning: aanwezig

Type gehoorondersteuning: vaste ringleiding

Er is een ringleiding aan de balie.

Voorzieningen voor visuele beperking

Any Surfer label: aanwezig op de website

Auditieve ondersteuning: niet aanwezig

Gids- en/of geleidelijnen: niet aanwezig

Er zijn onvoldoende visuele contrasten aan glazen deuren, niveauverschillen, deuren/wanden/vloeren,...

Er zijn verschillende plannen en informatie in reliëf en braille aanwezig.

Tactiele markeringen: niet aanwezig

Visuele contrasten: grotendeels afwezig

Voorzieningen in braille: aanwezig

Voorzieningen in grootletterschrift: niet aanwezig

Voorzieningen

Er wordt gevraagd contact op te nemen met de AB indien men zijn/haar blindegeleidehand wil meenemen naar een concert.

Beursschouwburg

Voorzieningen ademhalingsproblemen/allergieën

Voorzieningen in functie van materiaalgebruik: niet aanwezig

In de foyer, op sommige trappen,... ligt er tapijt.

Voorzieningen voor auditieve beperking

Gehoorondersteuning: niet aanwezig

Visuele ondersteuning: niet aanwezig

Voorzieningen voor visuele beperking

Any Surfer label: niet aanwezig op de website

Auditieve ondersteuning: niet aanwezig

Gids- en/of geleidelijnen: niet aanwezig

Er zijn geen tactiele markeringen aan niveauverschillen,...

Er zijn onvoldoende contrasten tussen vloer/wand/deurkader/deur/... en aan niveauverschillen.

Tactiele markeringen: niet aanwezig

Visuele contrasten: grotendeels afwezig

Voorzieningen in braille: niet aanwezig

De knoppen in de lift hebben wel een reliëfaanduiding.

Voorzieningen in grootletterschrift: niet aanwezig

Voorzieningen

Rolstoel: niet beschikbaar

Er is geen financiële tegemoetkoming voor personen met een beperking of hun begeleider.

Hulpelementen i.f.v. brandveiligheid: Er is geen veilige opstelruimte aan de trappen.

De Singel

Voorzieningen ademhalingsproblemen/allergieën

Voorzieningen in functie van materiaalgebruik: niet aanwezig

Voorzieningen voor auditieve beperking

Gehoorondersteuning: niet aanwezig

Visuele ondersteuning: niet aanwezig

Voorzieningen voor visuele beperking

Any Surfer label: niet aanwezig op de website

Auditieve ondersteuning: niet aanwezig

Gids- en/of geleidelijnen: niet aanwezig
Tactiele markeringen: niet aanwezig
Visuele contrasten: niet aanwezig
Voorzieningen in braille: niet aanwezig
Voorzieningen in grootletterschrift: niet aanwezig

Voorzieningen

Rolstoel: beschikbaar
Er zijn 2 rolstoelen beschikbaar.
Opleiding omgaan met personen met een beperking: niet gevolgd

Felix De Boeck museum

Voorzieningen voor auditieve beperking

Gehoiorondersteuning: niet aanwezig
Voorzieningen voor visuele beperking
Any Surfer label: niet aanwezig op de website
Auditieve ondersteuning: niet aanwezig
Contrasten zijn afwezig ter hoogte van het hellend vlak
Gids- en/of geleidelijnen: niet aanwezig
Tactiele markeringen: aanwezig
Tactiele markeringen in de accommodatie ter hoogte van de balie
Visuele contrasten: grotendeels aanwezig
Voorzieningen in braille: niet aanwezig
Voorzieningen in grootletterschrift: niet aanwezig

Voorzieningen

Rolstoel: beschikbaar
Financiële tegemoetkoming toegangsprijs: Halve prijs voor personen met een beperking

Kaaithheater

Voorzieningen voor auditieve beperking

Gehoiorondersteuning: niet aanwezig
Visuele ondersteuning: ondersteuning
Situering visuele ondersteuning: tijdens de voorstelling
Bij sommige voorstellingen wordt er gebruik gemaakt van audiodescriptie, ondertitels in verschillende talen,....

Voorzieningen voor visuele beperking

Any Surfer label: niet aanwezig op de website
Auditieve ondersteuning: niet aanwezig
Gids- en/of geleidelijnen: niet aanwezig
Tactiele markeringen: niet aanwezig
Visuele contrasten: grotendeels afwezig
Voorzieningen in braille: niet aanwezig
Voorzieningen in grootletterschrift: niet aanwezig

Voorzieningen

Rolstoel: beschikbaar
Hulpelementen i.f.v. brandveiligheid: Tijdens voorstellingen is er steeds een persoon aanwezig die verantwoordelijk is om rolstoelgebruikers te helpen, ook bij evacuatie.
Opleiding omgaan met personen met een beperking: Alle personeelsleden (schouwburg) hebben een opleiding gevolgd waarin omgaan met personen met een beperking een onderdeel van is.

Kasteel van Gaasbeek

Er is een speciale audiogids ontwikkeld door en voor personen met een mentale beperking. Zij vertellen u wat hen prikkelde en verwonderde tijdens hun wandelingen door het kasteel.

Voorzieningen voor auditieve beperking

Er is een audiogids maar de informatie is niet in geschreven vorm aanwezig.
Gehoiorondersteuning: niet aanwezig
Any Surfer label: niet aanwezig op de website
Auditieve ondersteuning: aanwezig

Er is een audiogids.

Gids- en/of geleidelijnen: niet aanwezig

Tactiele markeringen: niet aanwezig

Visuele contrasten: grotendeels afwezig

Contrasten zijn aanwezig ter hoogte van de trap, in het sanitair blok, in de ruimten algemeen

Voorzieningen in braille: niet aanwezig

Voorzieningen

Financiële tegemoetkoming toegangsprijs: Gratis voor kinderen onder 7 jaar, ICOM, ICOM Vlaanderen, begeleiders van personen met een handicap, inwoners van Lennik op woensdag

Type tegemoetkoming: begeleider gratis

Luisterpuntbibliotheek Brussel

Voorzieningen ademhalingsproblemen/allergieën

Voorzieningen in functie van materiaalgebruik: niet aanwezig

Voorzieningen voor auditieve beperking

Gehoorondersteuning: niet aanwezig

Visuele ondersteuning: niet aanwezig

Voorzieningen voor visuele beperking

Any Surfer label: niet aanwezig op de website

Auditieve ondersteuning: niet aanwezig

Gids- en/of geleidelijnen: niet aanwezig

Tactiele markeringen: niet aanwezig

Visuele contrasten: aanwezig

Voorzieningen in braille: niet aanwezig

Voorzieningen in grootletterschrift: niet aanwezig

Voorzieningen

Rolstoel: niet beschikbaar

Rosas (De Nieuwe Werkhuizen)

Voorzieningen ademhalingsproblemen/allergieën

Voorzieningen in functie van materiaalgebruik: aanwezig

Materialen: geen stoffen bekledingen

Voorzieningen voor auditieve beperking

Gehoorondersteuning: niet aanwezig

Visuele ondersteuning: niet aanwezig

Voorzieningen voor visuele beperking

Any Surfer label: niet aanwezig op de website

Gids- en/of geleidelijnen: niet aanwezig

Tactiele markeringen: niet aanwezig

Visuele contrasten: grotendeels afwezig

Voorzieningen in braille: niet aanwezig

Voorzieningen in grootletterschrift: niet aanwezig

Voorzieningen

Rolstoel: niet beschikbaar

Opleiding omgaan met personen met een beperking: niet gevolgd

Zinnema

Voorzieningen voor auditieve beperking

Gehoorondersteuning: aanwezig

Type gehoorondersteuning: vaste ringleiding

Er is een ringleiding in de schouwburg.

Voorzieningen voor visuele beperking

Any Surfer label: niet aanwezig op de website

Auditieve ondersteuning: niet aanwezig

Gids- en/of geleidelijnen: niet aanwezig

Tactiele markeringen: niet aanwezig

Visuele contrasten: grotendeels aanwezig

Contrasten zijn afwezig ter hoogte van drempels op de route, op deuren (vloer-,
heup- en ooghoogte), ter hoogte van het hellend vlak
Voorzieningen in braille: niet aanwezig
Voorzieningen in grootletterschrift: niet aanwezig

Voorzieningen
Rolstoel: niet beschikbaar
